

IV. SĄDOWNICTWO

A. PRZEGLĄD ORZECZNICTWA

ORZECZNICTWO KARNE SĄDU NAJWYŻSZEGO

I. Kodeks karny.

Art. 1. Sprawca przestępstwa odpowiada za jego dokonanie niezależnie od tego, czy czynu dopuścił się w wykonaniu postanowień innych osób, czy też otrzymanych poleceń, nawet od osób, od których pozostawał w zależności służbowej, a odpowiedzialność jego zależy od zamiaru, w jakim działał, przy czym wystarcza dla bytu przestępstwa zamiar ewentualny. (7 VI 37 — 1 K 384/37).

Art. 21. Okoliczność, że pokrzywdzony pierwszy uderzył oskarżonego sama przez się nie uzasadnia jeszcze stanu obrony koniecznej po stronie oskarżonego. (31 V 37 — 1 K 559/37).

Art. 26. Udział danej osoby w wydaniu „wyroku” śmierci przez konferencję partyjną, zakwalifikowany jako podżeganie nieokreślonej jeszcze osoby do dokonania zabójstwa, nie stoi na przeszkodzie do uznania jej za bezpośredniego sprawcę zabójstwa, jeżeli nie jest ustalone, iż bezpośredni sprawca przed udziałem w „wyrokowaniu” miał zamiar zabicia oznaczonej w wyroku partyjnym ofiary. (Nie zachodzi w danym wypadku podżeganie samego siebie do dokonania przestępstwa).

Dyspozycja art. 26 kk. nie daje podstawy do (wyłącznej) tezy, iż podżeganie może znaleźć swój wyraz tylko w namowie. Pojęcie nakłaniania jest znacznie szersze, a może ono przybrać postać wykorzystania i ożywienia tkwiącej już w umyśle drugiego człowieka myśli przestępnej, która jednak z zamiarem dokonania przestępstwa nie może być identyfikowana. (13 XII 1937 — 1 K 2162/37).

Art. 27. Możliwe jest świadome pomocnictwo do przestępstwa nieumyślnego.

Jeśli oskarżony wiedział, że samochód, którym ktoś jedzie z jego polecenia, jest w złym stanie technicznym, powinien był przewidzieć, że jazda takim samochodem może spowodować wypadek i śmierć człowieka, a przeto czyn jego, w razie skutku śmiertelnego, stanowi przestępstwo z art. 27 i 230 § 1 kk. (16 IX 37 — 1 K 511/37).

Art. 58. Okresu zawieszenia postępowania w myśl art. 5 k. p. k., gdy oskarżonego aresztowanego umieszczono w zakładzie dla umysłowo chorych — nie zalicza się do kary. (10 II 1938 — 2 K 2263/37).

Art. 128. Świadomość sprawcy co do charakteru urzędowego czynności dokonywanych przez funkcjonariusza policji powinna wynikać z samej istoty tych czynności, skoro one należą do normalnego zakresu działania policji. (27 IV 37 — 2 K 40/37).

Art. 132, 133 W sprawach o przestępstwa z art. 132 i 133 k. k. decydujący wpływ na orzeczenie o karze musi mieć przede wszystkim kwestia uprzedniego, przed dokonaniem przestępstwa, zachowania się pokrzywdzonego urzędnika.

W wypadkach, kiedy poprawność tego zachowania się została na przewodzie sądowym podana w wątpliwość, sąd winien ustalić z całą stanowczością, jak rzeczywiście poszkodowany urzędnik się zachował. (28 V 37 — 1 K 327/37).

Art. 148. Przez postępowanie karne w rozumieniu art. 148 k. k. należy rozumieć wszystkie czynności państwowego wymiaru sprawiedliwości zmierzające do tego, by sprawca poniósł karę, a więc przez postępowanie karne należy rozumieć także postępowania wykonawcze.

Przez pomoc do uniknięcia odpowiedzialności karnej, w rozumieniu art. 148 k. k., należy rozumieć również pomoc do uniknięcia zastosowanego w stosunku do sprawcy środka poprawczego, które jest właśnie wynikiem pociągnięcia sprawcy do odpowiedzialności karnej. (7 XII 1937 — 2 K 1366/37).

Art. 160. Przyjęcie rzeczy uzyskanej za pomocą przestępstwa nie musi być oparte na fizycznej tradycji rzeczy do rąk pasera, wystarczy, jeśli rzeczy pochodzące z przestępstwa zostaną złożone w pomieszczeniu będącym we władztwie pasera, jeśli paser o tym wie i przez tzw. facta concludentia obejmuje w posiadanie rzeczy zyskane z przestępstwa. (7 XII 1937 — 2 K 1366/37).

Art. 187. Dokument jest dowodem zawartej w nim treści, a dokument opatrzony znaczkami stemplowymi jest dowodem skasowania tego znaczka.

Skasowanie znaczka stemplowego, umieszczonego na dokumencie przez podrobienie podpisu na nim, podpadnie pod przepis art. 187 k. k. w razie ustalenia, że dany sposób skasowania znaczka stwierdza okoliczności specjalne, mogące mieć znaczenie prawne, np. umowa o pożyczkę jest dokumentem stanowiącym dowód stosunku prawnego, a sposób skasowania znaczka stemplowego dowodem okoliczności, mającej znaczenie prawne z uwagi na przepisy o opłatach stemplowych.

Podrobienie na znaczku stempłowym podpisu innej osoby w sposób mający upozorować skasowanie znaczka przez daną osobę (wystawcę) we właściwym terminie jest działaniem wykraczającym poza granicę art. 42 ustawy o opłatach stempłowych który karze podwyżką stempłową osobę nie uiszczającą opłaty w należnej sumie, we właściwym terminie i w prawidłowy sposób.

Stwarzanie w tym wypadku pozorów, że przepisowi art. 23 tejże ustawy stało się zadość (wskazującemu sposób uiszczania opłaty stempłowej), podpadnie pod art. 187 k. k. (23 XI 1937 — 3 K. 1148/37).

Art. 243. Przesłanie z art. 243 k. k. wyczerpuje się już w samym parzuceniu w położeniu grożącym niebezpieczeństwem i to jest ten skutek przestępny, którego nastąpienie ocenia się według zasad art. 14 k. k.

Jeżeli porzucenie takie stanie się powodem śmierci człowieka to zastosowanie przepisu art. 243 k. k. może mieć miejsce tylko wówczas, gdy nie ma żadnych podstaw do przyjęcia winy (umyślnej lub nieumyślnej) spowodowania śmierci jako skutku przestępnego, np. porzucenie noworodka bez podwiązania pępowiny w stodole i bez uzasadnionej nadziei, że zostanie on wzięty pod opiekę przez kogo innego. (13 XII 1937 — 3 K. 1586/37).

Art. 255. Zniesławienie polegające na pomówieniu innej osoby przed władzą powołaną do ścigania karnego o czyn zagrożony **karą** nie traci cech bezprawności dlatego tylko, że art. 242 k. p. k. udziela każdemu prawo do zawiadomienia właściwych władz o przestępstwie, chyba że przestępstwo istotnie, a nie w wyobrażeniu tylko donosiela miało miejsce i działał on w dobrej wierze i w zamiarze dopomożenia władzom wykrycia sprawcy czynu. (17 I 38 — 1 K. 1461/37).

Art. 262. Przesłanie z art. 262 § 1 k. k. nie zachodzi, gdy do władania cudzym mieniem, będącym we władztwie i rozporządzalności sprawcy, doszedł on przez czynność przestępna (14 V 37 — I K. 176/37).

Art. 282. Przesłanie z art. 282 k. k. jest dokonane z chwilą spełnienia działania stanowiącego przedmiotową istotę czynu, tj. z chwilą usunięcia, uszkodzenia, ukrycia, zbycia lub obciążenia zagrożonego zajęciem lub zajętego mienia, a nie z chwilą wyjścia na jaw tych okoliczności lub udaremnienia egzekucji (np. licytacji), gdyż urzeczywistnienie skutku przestępnego, tj. rzeczywiste udaremnienie egzekucji nie należy do istoty czynu, który nie traci cech przestępstwa z art. 282 k. k., chociażby licytacja doszła do skutku np. przez zabiegi osób interesowanych, które ukryte przedmioty

odnalazły i na licytację dostarczyły, ponieważ decyduje tylko zamiar udaremnienia egzekucji.

Przy stasowaniu ustawy amnestyjnej do przestępstw z art. 282 k. k. decyduje moment usunięcia itp. przedmiotów zajętych lub zagrożonych zajęciem. (29 XII 1937 — 3 K 1415/37).

Art. 286. Notariusz pobierający opłaty za swe czynności ponad takse ustanowioną nie popełnia przekroczenia władzy w rozumieniu art. 286 k. k. Aczkolwiek bowiem pobieranie wynagrodzenia przez notariusza od strony jest według systemu prawa o notariacie (prawo o notariacie z 27 X 1933 Dz. Ust. poz. 609) czynnością notariusza i umowa jego z klientem o wynagrodzenie ma swoiste zabarwienie przez wzgląd na znanie publicznego zaufania, cechujące działalność notariusza, to jednak czynność ta nie leży w zakresie jego władzy urzędowej i nie należy do uprawnień związanych z jego funkcją służbową, nie wchodzi w zakres tych czynności, dla których instytucja notariatu została powołana do życia. (Skład 7 sędziów II XII 37 — 2 K 732/37).

Art. 286 § 3. Nieumyślność nadużycia władzy zachodzi nie tylko wtedy, gdy sprawca nadużywa władzy nieumyślnie, ale także i wtedy, gdy, nadużywając jej umyślnie, nie przewiduje szkody dla interesu publicznego i prywatnego lub przewidując mniema, że jej uniknie. (8 VII 37 — 1 K 627/37).

Art. 290 § 1. W przypadku gdy ofiarowana korzyść ma względnie całokształt działalności urzędowej korzyść przyjmującego trzeba, ażeby żądanie bądź przyjęcie korzyści majątkowej wiązało się z zakresem czynności służbowych danego urzędnika, uzasadniającym możliwość dla strony przyszłych, przez nią ze względu na jej interesy przewidywanych kontaktów jej z tym urzędnikiem na gruncie jego służbowych obowiązków. (22 III 37 — 1 K 1298/36).

II. *Prawo o wykroczeniach.*

Art. 26. Używanie tytułu „doktor” na oznaczenie akademickiego stopnia naukowego dopuszczalne jest w państwie polskim na podstawie nadania tego tytułu bezpośrednio przez polską szkołę akademicka lub w drodze nostryfikacji tytułu zagranicznego.

Używanie tytułu „doktor”. uzyskanego za granicą, a nie nostryfikowanego przez polską szkołę akademicką, dopuszczalne jest tylko wśród okoliczności, które na pochodzenie tego tytułu w sposób oczywisty wskazują. (8 i 19 IV 37 — 2 K 1988/36).

III. *Kodeks postępowania karnego.*

Art. 227. Brak pieniędzy na kaucję kasacyjną i dopiero następnie po upływie terminu z art. 226 i 507 k. p. k. ich uzyskanie

nie stanowi przyczyny nieuchronnej, uzasadniającej przywrócenie terminu do złożenia kaucji kasacyjnej. (17 I 38 — 2 K 1854/37).

Art. 369. Sentencja wyroku, która skazując oskarżonego za dwa wykroczenia nie ustala czynów przypisanych oskarżonemu, lecz ogranicza się w tym względzie do zakreslenia ustępu z tej karty akt sprawy, na której mieści się orzeczenie władzy administracyjnej, jest w istocie swej wadliwa i niezupełna. (10 V 37 — 2 K 285/37).

IV. Ustawa z 15 lipca 1925 o państwowym podatku przemysłowym (Dz. Ust. poz. 339/36).

Art. 23. Nie sprzedaż drobna wszelkich wódek lecz tylko sprzedaż taka wódek wyszukanych gatunków wymaga nabycia świadectwa przemysłowego II kat. stosownie do punktu „k” kat. II rozdz. I lit. A cz. II zał. do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym. Jakiego gatunku wódka podpada pod pojęcie towaru wyszukanego jest kwestią faktu, rozstrzyganą przez sąd na podstawie materiału, wyrobu, składników, ceny itdp. Podstawą wyższego opodatkowania w formie wyższych świadectw przemysłowych drobnej sprzedaży niektórych towarów jest domniemanie większej rentowności tej sprzedaży. (Skład 7 sędziów 20 XI 37 — 3 K 540/37).

V. Ustawa karna skarbowa z 18 III 1932 (Dz. Ust. poz. 355).

Art. 216 § 3. Odpowiedzialny w charakterze osoby trzeciej ma prawo składać w toku postępowania sądowego wnioski i oświadczenia dotyczące nawet wyłącznie winy sprawcy, które w miarę swej doniosłości muszą być wzięte pod rozwagę. (1 VI 37 — 1 K 788/37).

VI. Dekret, Prezydenta Rzplitej z 26 IV 1936 o obrocie pieniężnym z zagranicą (Dz. Ust. poz. 249).

Art. 8. Ze stanowiska przepisów dewizowych dekretu Przew. Rzplitej z 26 IV 1936 (Dz. Ust. poz. 249) ostateczny cel podróży wiozącego obcą walutę jest obojętny i wystarcza, że w swej podróży znalazł się on na granicy innego państwa z zamiarem jej przekroczenia, ile że w tym momencie przepisy dewizowe i niebezpieczeństwo dla skarbu państwa stają się aktualne.

Z brzmienia art. 8 cyt. dekretu, zwłaszcza z zestawienia „wywozu” z „przekazywaniem” i „wysyłaniem” wynika, że przestępstwo staje się dokonane nie z chwilą rzeczywistego już wywiezienia poza granice państwa, lecz z chwilą fałszywego zadeklarowania wywozonej kwoty lub uchylenia się od kontroli. (21 IX 37 — 3 K 849/37).

Prokurator Sądu Najwyższego

Stefan Bleszyński

ORZECZNICTWO CYWILNE SĄDU NAJWYŻSZEGO

I. USTAWODAWSTWO OGÓLNOPOLSKIE

Ustawa z 18 XII 1919 o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. Ust. 1920 poz. 7. 1933 poz. 734).

Art. 1. Plantacje miejskie są prowadzone przez gminę w celu wypełnienia jej zadań administracji publicznej i z tych względów nie mogą być uznane za zakład pracy, prowadzony w sposób przemysłowy; wskutek tego pracownicy plantacji miejskich nie korzystają z przepisów ustawy z 18 XII 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu. (5 XI 1937 — C I 195/37). (Św)

Ustawa z 29 X 1920 o spółdzielniach (Dz. Ust. 1934 poz. 495).

Art. 23, 27, 71. Zmiany statutu spółdzielni obowiązują także jej członków dopiero od zarejestrowania i nie mają mocy wstecznej. (21 V 1937 — C III 788/35). (Li)

Ustawa o ochronie lokatorów z 11 IV 1924 (Dz. Ust. 1936 poz. 297).

Art. 11 ust. 3. Słowa użyte w tym przepisie, że należy „rozwiązania odmówić”, nie dają podstawy do wniosku, że stosunek najmu nie ulega rozwiązaniu przez wypowiedzenie, lecz dopiero na skutek wyroku sądowego. Stosunek najmu kończy się przez wypowiedzenie także po wydaniu dekretu z 14 XI 1935 (Dz. Ust. poz. 504), gdyż do innej oceny prawnej nie upoważnia zastąpienie powyższego wyrażenia pojęciem „odstąpienia wynajmującego od umowy najmu”. (19 VII 1937 — C III 1018/35). (Li)

Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 14 V 1924 o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych (Dz. Ust. 1925 poz. 213).

§ 3. Przy przerachowaniu sumy należnej od kilku dłużników solidarnych (a tak samo od dłużnika i poręczyciela solidarnego), zobowiązanie każdego z nich winno być osobno traktowane i przede to, o ile powstały one w różnym czasie, ma do każdego z tych zobowiązań zastosowanie inna stawka skali § 2 rozporządzenia waloryzacyjnego, według daty powstania zobowiązania, oraz do zobowiązania jednego solidarnego dłużnika może być zastosowana, ze względu na okoliczności, dotyczące osobiście jego, inna miara przerachowania, niż do drugiego. (28 X 1937 — C I 1917/36). (Św)

§ 11. Okoliczność, że wierzyciel zastawił hipotekę pożyczkową i zapłata hipoteki, przyjętą z zastrzeżeniem, umorzył całkowicie wierzytelność swego własnego wierzyciela, nie może mieć wpływu

na wysokość porzerachowania wierzytelności hipotecznej. Stosowanie ogólnego przepisu § 242 k. c. w grę nie wchodzi, gdyż normy rozp. z 14 V 1924 są autentycznym wyrazem zasady § 242 w dziedzinie rewaloryzacji dewaluowanych zobowiązań i dlatego przekroczenie granic tychże norm nie jest dopuszczalne. W ramach zaś § 11 rozp. z 14 V 1924 nie usprawiedliwia zysk wierzyciela na spłacie własnego długu żadnej ważnej przyczyny do przerachowania poniżej normalnej miary. Zysk bowiem ma swe źródło nie w hipotece, lecz w transakcji zastawniczej wierzyciela. (18 X 1937/1936 — C III 362/36). (Li)

§ 40. 1. Do przyjęcia zapłaty hipoteki z zastrzeżeniem dopłaty uprawniony był także zastawnik hipoteki w czasie, gdy roszczenie zabezpieczone zastawem hipotecznym nie stało się jeszcze płatne. (18 X 1937 — C III 362/36). (Li)

§ 40. Przepis ten w ustępie 2 stanowi wprawdzie, że hipoteki prawomocnie wykreślone nie mogą być przywrócone. Jednak dodanie do tego przepisu cyfry „§ 38” wyjaśnia, że chodzi jedynie o zakaz przywrócenia z naruszeniem praw osób trzecich. W stosunku więc do właściciela obciążonej nieruchomości zapłata przyjęta pod zastrzeżeniem nie skutkuje w granicach dopłaty przynależnej wierzycielowi zmiany prawa hipotecznego i hipoteka nawet mimo całkowitego jej wykreślenia nie traci swej skuteczności, wobec czego przerachowanie pożyczki hipotecznej nawet wykreślonej na podstawie zapłaty przyjętej z zastrzeżeniem żądania nadwyżki nastąpić powinno w myśl §§ 5. 6 rozp. z 14 V 1924. (18 X 1937 — C III 362/36). (Li)

2. Jeżeli strona na pokrycie swego roszczenia przyjęła (z zastrzeżeniem z § 40) częściowo spłaty gotówkowe, a częściowo papiery wartościowe, to z powodu ewentualnej deprecjacji dewaluacyjnej mogłaby się domagać przerachowania tylko spłat gotówkowych, natomiast deprecjacja papierów wartościowych w ogóle żadnych uprawnień nie uzasadnia. Rozporządzenie waloryzacyjne bowiem dotyczy tylko spłat pieniężnych, a wobec tego, że stanowi ono wyczerpujące wyliczenie sytuacji, w których ustawodawca ze względu na zasady uczciwości i zaufania uznał za konieczne odstąpienie od zasady dosłownego przestrzegania treści zawartych umów, przeto po jego wejściu w życie niedopuszczalne jest w drodze zastosowania przepisu 242 k. c. rozciąganie analogiczne jego zasad na wypadki w rozporządzeniu nie uregulowane. (13 X 1937 — C III 325/36). (Li)

§ 43 p. 4. Przepis ten należy rozumieć w tym znaczeniu, iż pomimo upływu terminu zawitego, wyznaczonego rozporządzeniem ministra skarbu do zgłoszenia i rejestracji papierów wartościowych.

droga procesowa, bez względu na zaniechanie z tych lub innych powodów zgłoszenia papierów do rejestracji w przepisany termin pozostaje zawsze otwarta obywatelowi polskiemu, posiadaczowi papierów wartościowych, ulegających przerachowaniu na podstawie rozporządzenia waloryzacyjnego, dla udowodnienia iż papiery były jego własnością w dniu wejścia w życie tegoż rozporządzenia, tj 2 1 maja 1924 r. (15 X 1937 — C I 2632/36). (Św)

Rozporządzenie Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości z 1 VIII 1921 o lichwie pieniężnej (Dz. Ust. poz. 684 i późniejsze zmiany).

Art 1 Dla rozstrzygnięcia, czy zachodzi lichwa pieniężna, należy odsetki liczyć nie od formalnie pożyczonej, lecz od rzeczywiście wypłaconej sumy pożyczkowej. (12 VII 1937 — C III 1164/35). (Li)

Prawo wekslowe z 14 XI 1924 (Dz. Ust. poz. 926).

Art .2, 14 Indosant odpowiada za sumę wekslową w całej wysokości a raie tylko za tę, do której zobowiązał się jego poprzednik podpisując weksel in blanco. Indos bowiem nie traci w odniesieniu do dalszego indosanta swego normalnego skutku przez to, że na mocy zarzutu z art. 2 ust. 5 poprzedni indosant nie odpowiada wekslowo. (15 III 1937 — C III 987/35). (Li)

Art 9 Wystawca weksłu nie może bronić się zarzutem, że weksel podpisał ood zawieszającym warunkiem. Zarzut byłby doniosły tylko w tej postaci, że na wypadek niezastnienia okoliczności określonej jako warunek posiadacz weksłu zobowiązał się go wydać wystawcy bez zapłaty (21 V 1937 — C III 422/35). (Li)

Art 48 Przekreślenie przez posiadacza weksłu indosu poprzedzającego indos dłużnika wekslowego od którego domaga się zapłaty, uzasadnić może roszczenie odszkodowawcze, uprawniające, dłużnika wekslowego do odmówienia zapłaty, jeżeli wskutek przekreślenia indosu dłużnik pozbawiony został regresu wekslowego (15 III 1937 — C III 987/35). (Li)

Art 71 Roszczenie o zasądzenie sumy wekslowej na tej podstawie, że pozwany wyłudził od powoda weksel i mu go potem nie zwrócił nie jest żadnym żądaniem wekslowym, lecz pretensja odszkodowawczą, opartą na §§ 823, 826 niem. kc, a mianowicie na tej podstawie, że pozwany pozbawił powoda jego własności oraz wbrew dobremu obyczajom wyuł go z możności dochodzenia pretensji aa podstawie weksłu i powinien mu dlatego wynagrodzić szkodę, jaks powód poniósł skutek jego działania w wysokości tej właśnie pretensji wekslowej. Roszczenie powoda ulega zatem przedawnieniu

według norm odnoszących się do roszczeń z czynności niedozwolonych. (19 IV 1937 — C III 831/35). (Li)

Art. 85. Stwierdzenie, że protestata nie zastano, nie wymaga żadnej sakramentalnej formuły lub użycia słów „nie zastano”. Dośćeczne jest stwierdzenie okoliczności lub użycie zwrotu, z których należy wnosić, że osoby, przeciw której został skierowany protest, nie zastano. Wystarczy więc, jeżeli w imieniu tej osoby składała oświadczenia inna osoba, gdyż wówczas należy domniemywać, że protestata w lokalu nie było, a protestujący wykonywał prawidłowo swój obowiązek, zwłaszcza gdy zresztą protest sporządzony jest należycie. Domniemanie to może być obalone za pomocą zwłkłych środków dowodowych. (17 IV 1937 — C III 621/35). (Li)

Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 24 XI 1927 o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. Ust. poz. 911).

Art. 112. Roszczenie z tego przepisu nie korzysta z przywileju § 61 p. 1 mieni. ord. konk. Z pierwszeństwa tego korzystają bowiem tylko należności pracowników oparte na przepisach rozp. z 16 III 1928 (Dz. Ust. poz. 323). Roszczenie natomiast z art. 112 ma za przedmiot świadczenie odszkodowawcze; w szczególności pracodawca jest odpowiedzialny materialnie za szkody wyrządzone pracownikowi lub jego rodzinie przez zaniedbanie zgłoszeń przewidzianych w powyższym rozporządzeniu. (20 IX 1937 — C III 2860/36). (Li)

Rozporządzenie z 6 II 1928. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. Ust. 1932 poz. 863).

Art. 2 i 393 § 3 k. p. c. Każdy wydział zamiejscowy podlega tylko administracyjnie sądowi okręgowemu, jednak proceduralnie stanowi on odrębny sąd. Dlatego skargę apelacyjną należy wnieść do wydziału zamiejscowego, a nie do sądu okręgowego, któremu wydział administracyjnie podlega. (19 VI 1937 — C III 170/36). (Li)

Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 16 III 1928 o umowie o pracę pracowników umysłowych. (Dz. Ust. R. P. poz. 323).

Art. 25. Z chwilą śmierci notariusza stanowisko jego opróżnia się, kancelaria jego istnieć więc nadal nie może, następuje przeto w tym przypadku zdarzenie, które rozwiązuje stosunek pracownika notarialnego do pracodawcy-notariusza, aczkolwiek zaś przepisy, zawarte w rozporządzeniu Prezydenta Rzplitej z 16 III 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych, stosują się w zasadzie do pracowników kancelarii notarialnych ze względu na biurowy charakter ich pracy, nie mogą ono mieć zastosowania tam, gdzie spe-

cialne warunki i istota stosunku pracownika do pracodawcy-notariusza nie pozwalają na zastosowanie odnośnych przepisów, jak w przypadku art. 25 p. 7 (a contrario). (10 IX 1937 — C I 2991/36). (Św)

Art. 28. Umowa, w której zaznaczono, że z upływem określonego terminu wygasają wszelkie prawa pracownika, nie wskazuje na to, aby strony zawarły umowę na czas nieokreślony z równoczesnym wypowiedzeniem na podany termin. Niezależnie od tego umowa wypowiedziana równocześnie z jej zawarciem nie może uchodzić za umowę na czas nieokreślony, skoro termin końcowy jest z góry oznaczony i wiadomy. Takie wypowiedzenie ma raczej znaczenie określenia terminu końcowego. (20 IX 1937 — C III 1527/35). (Li)

Art. 31. 1. Zmiana ustawodawstwa karnego nie wpływa na ocenę, czy zachodzi rozwiązanie umowy o pracę z winy pracodawcy przez to, że dopuścił się zniewagi pracownika. Nie chodzi bowiem o stwierdzenie, czy pracodawca odpowiadałby obecnie za zniewagę z art. 255 i 256 k.k. z 1932 r. i ozy w danym wypadku należało by na mocy art. 2 k.k. z 1932 r. zastosować ten kodeks karny, lecz o to, czy w chwili popełnienia odnośnego czynu, np. w roku 1929. stanowił on zniewagę i czy wówczas według art. 31 rozp. z 16 III 1928 mogła ona być podstawą rozwiązania umowy, czyli że kwestię, czy zachodzi zniewaga, ocenić należy według pojęć przyjętych wówczas tj. w 1929 r. w obowiązującej ustawie karnej pruskiej. (4 V 1937 — C III 3343/36). (Li)

2. Przepis ten nie stworzył żadnego samodzielnego pojęcia zniewagi według nieokreślonych zupełnie znamion w tym sensie, że niekonieczne jest dopełnienie przesłanek ustawy karnej i wystarczy już samo faktyczne zmniejszenie czci, lecz przepis powyższy nawiązał do istniejącego stanu prawnego i użył pojęcia zniewagi w tym znaczeniu, jak pojmowały go obowiązujące ustawy, czyli że ma na względzie zniewagę karalną w myśl przepisów kodeksu karnego. (4 V 1937 — C III 3343/36). (Li)

Art. 35. Kto nabył urządzenie sklepowe i towary, przejął lokal i prowadzi w nim w dalszym ciągu poprzedni handel lub proceder, ten nabył przedsiębiorstwo bez względu na to, że nie prowadzi go pod poprzednią firmą, lecz pod własnym nazwiskiem. (27 VIII 1937 — C III 1212/35). (Li)

Art. 41. Okres sześciomiesięczny przedawnienia przewidziany w tym przepisie, obowiązuje bez względu na to że w kodeksie cywilnym ustanowiony był dłuższy okres wypowiedzenia, albowiem rozp. z 16 III 1928 uchyliło w art. 59 te wszystkie przepisy ustaw, które są sprzeczne z jego przepisami, nie czyniąc przy tym żadnej

różnicy w zależności od tego, czy uchylone przepisy były dla pracowników hardziej czy mniej korzystne. (8 X 1937 — C III 1704/36). (Li)

*Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 16 III 1928
o umowie o pracę robotników (Dz. Ust. poz. 324).*

Art. 22, 23 i 32. Robotnik ma prawo na zasadzie art. 22 rozporządzenia z dnia 16 III 1928 r. powtórnie żądać wypłaty wynagrodzenia, gdy ta dokonana została wbrew przepisom art. 23 tegoż rozp. kwitami zamiast gotówką, chociażby część tych kwitów zrealizował, otrzymując za nie towary, i nie można uważać, że uwzględnienie jego żądania spowoduje jego niesłuszne zubożenie się. Do powyższego przypadku, gdy wypłata została dokonana, lecz w sposób ustawowo niedopuszczalny, nie ma zastosowania przepis art. 32 pomienionego rozporządzenia, przewidujący odsetki w wysokości 3% miesięcznie. (14 X 1937 — C I 1089/37). (Św)

*Kodeks postępowania cywilnego z 29 XI 1930 i 27 XI 1932
(Dz. Ust. 1930 poz. 651 i 1932 poz. 802)*

Art. 2. Kasa Emerytalna dla robotników Polskich Kolei Państwowych w byłym zaborze pruskim była specjalnym zakładem w rozumieniu § 1360 niemieckiej ordynacji ubezpieczeniowej, w którym postępowanie dotyczące roszczeń o świadczenia emerytalne — w myśl § 1368 — powinno być unormowane według przepisów powyższej ordynacji, według zaś tych przepisów (§§ 1613 i nast.) sprawy o świadczenia emerytalne przekazane były innym władzom. W myśl art. 316 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z 28 II 1933 dotychczasowe przepisy tracą moc obowiązującą tylko odnośnie do wpraw unormowanych tą ustawą, a sprawy pomienionej Kasy Emerytalnej oddziału B nie zostały ustawą tą objęte, czyli że do spraw oddziału B stosuje się przepisy dotychczasowe. Według wreszcie rozporządzenia ministra opieki społecznej z 28 XII 1933 (Dz. Ust. poz. 817) do organizacji, nadzoru i orzecznictwa Kasy Emerytalnej zatrzymały moc obowiązującą stare ustawy w całej pełni. Tym samym spory o roszczenia emerytalne z oddziału B przekazane są innym władzom, skutkiem czego droga procesu cywilnego jest dla nich wykluczona. (17 IX 1937 — C III 3380/36). (Li)

Art. 2, 235, 236. Zapis na sąd polubowny nie wywołuje niedopuszczalności drogi sądowej. Niedopuszczalność procesu cywilnego zachodzi tylko wtedy, gdy sprawa z mocy ustawy nie może być rozpoznana przez sąd powszechny. Rozstrzyganie natomiast sprawy należy do sądu polubownego, gdy droga procesu cywilnego jest dopu-

szczalna, a spod rozpoznania przez sąd powszechny wyjęły je strony dopuszczalną umową. (12 VII 1937 — C III 1207/37). (Li)

Art. 3. Art. 3 k. p. c. nie stawia jako warunku, aby stosunek prawny, którego istnienie lub nieistnienie jest przedmiotem powództwa, istniał między stronami, między którymi spór się toczy; dla powództwa z art. 3 wystarcza zatem, aby powód wykazał swój interes prawny w ustaleniu istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego między pozwanymi. (1/15 X 1937 — C I 855/36). (Św)

Art. 3 566. Jeżeli przyjmie się, że dochodzenie niedopuszczalności egzekucji wskutek zmian w przedmiocie roszczenia dopuszczalne jest nie tylko w drodze wskazanej przepisem art; 566 k. p. c, lecz również za pomocą ustalenia w myśl art. 3 k. p. c, to jednak także powództwo o ustalenie oparte być może tylko na okolicznościach powstałych po zamknięciu rozprawy w instancji merytorycznej, gdyż co do całego materiału, który już istniał w chwili zamknięcia rozprawy, nastąpiła wskutek wydania prawomocnego wyroku raz na zawsze prekluzja. (8 II 1937 — C III 357/35). (Li)

Art. 7. Przepis ten nie normuje skutków prawnych prawomocnego wyroku, zapadłego w postępowaniu karnym, w ogóle, lecz tylko ustala skutki takiego wyroku dla postępowania cywilnego, toczącego się według k. p. c. Z powodu tego w granicach zakreślonych art. 7 wyrok zapadły w postępowaniu karnym obowiązuje sąd cywilny bez względu na to, czy wyrok ten zapadł po wejściu w życie k. p. c, czy w czasie poprzednim, tak samo jak w sprawach, w których postępowanie toczy się według przepisów niem. u. p. c, wyrok sądu karnego nie obowiązuje w ogóle sądu cywilnego, choćby w postępowaniu karnym zapadł on po wejściu w życie k. p. c. (27 VII 1937 — C III 2871/36). (Li)

Art. 15 22. Jeżeli powód oznaczy w pozwie wartość przedmiotu sporu poniżej 1000 zł, sąd grodzki nie ustaliwszy wartości i nie doręczywszy pozwu pozwanemu przekaze sprawę sądowi okręgowemu wyjaśniając, że czyni to z uwagi na właściwość rzeczową, gdyż wartość przedmiotu przekracza 1000 zł, sąd zaś okręgowy przystąpi do rozprawy nie ustaliwszy wartości przedmiotu, to według art. 15 § 2 miarodajną jest kwota pieniężna oznaczona w pozwie, czyli że sądowi okręgowemu brak jest właściwości. (Postanowienie z 7 VI 3937 — C III 610/36). (Li)

Art. 18. Przepisy art. 18 o oznaczaniu wartości przedmiotu sporu na sumę świadczeń alimentarnych za jeden rok nie mają zastosowania w sprawach o zwalczanie czynności prawnej, zdziałanej przez dłużnika na szkodę wierzyciela, uprawnionego do pobierania alimentacji od dłużnika. (26 V 1937 — C II 328/37). (Db)

Art. 19. W sprawach o rozwiązanie umowy najmu wartość przedmiotu sporu, podana przez powoda w pozwie, lub ustalona przez sąd pierwszej instancji w trybie art. 22 k. p. c. nie może być bez względu na to, czy lokal podlega czy nie podlega ochronie lokatorów, podwyższona w toku dalszego postępowania i jest rozstrzygającą także co do wartości przedmiotu zaskarżenia przy ocenie dopuszczalności skargi kasacyjnej. (7 IX 1936 — C II 2106/36, 19 XII 1936 — C II 2205/36, 22 XII 1936 — C II 2762/36, 7 I 1937 — C II 2375/36 i 2496/36, 2 III 1937 — C II 11/37, 30 IV 1937 — C II 61/37, 22 VII 1937 — C II 920/37, 9 II 1938 — C II 2503/37). (Db)

Art. 38. Pod pojęcie majątku w rozumieniu art. 38 podpada także prawo używania wozów meblowych w celach spedycyjnych, bez względu na to, czy wozy są własnością strony pozwanej. (16 VIII 1936 — C III 2729/36). (Li)

Art. 52. 1. Umowa o właściwość sądu przychodzi także wówczas do skutku, gdy strona zamawiająca towar podpisze terminatkę na pierwszej stronie, zawierającej zastrzeżenie, że zamówienie następuje na podstawie warunków zamieszczonych na drugiej stronie. gdzie wydrukowana jest między innymi także klauzula prorogacyjna. (18 XII 1936 — C II 1814/36). (Db)

2. Uchylenie jurysdykcji krajowej przez umowne poddanie się orzecznictwu sądu zagranicznego nie ma skutków prawnych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. (5 II 1937 — C II 2368/36). (Db)

3. Jeżeli strony w umowie o właściwość sądu określiły tylko miejscowość, nie podając, czy mają na względzie sąd grodzki czy okręgowy w danej miejscowości, to należy przyjąć, że umawiały się tylko o właściwość miejscową. (7 VI 1937 — C III 2747/36). (Li)

Art. 70. Skarga apelacyjna, złożona przez jednego współuczestnika, może być uważaną za skutecznie złożoną przez pozostałych nie działających współuczestników, gdy skarga ta mogłaby być skuteczna, gdyby ją założyli nie działający uczestnicy, nie może więc wypełnić braku ich własnej skargi apelacyjnej, jeżeli wyrok przeciwko tym pozostałym współuczestnikom stał się prawomocny już przed założeniem apelacji; albowiem art. 70 § 2 k. p. c. wymienia tylko wyjątek z ogólnej zasady art. 70 § 1 k. p. c. (8 IV 1937 — C III 964/35). (Li)

Art. 75 i 424 § 2. Postanowienie Sądu drugiej instancji, odrzucające zgłoszenie interwencji ubocznej, nie ulega zaskarżeniu w drodze kasacji. (3 II 1937 — C II 2669/36). (Db)

Art. 76. Interwenant uboczny uprawniony jest również do samodzielnego wnoszenia środków odwoławczych, gdy nie skorzysta

z nich stroną, z tym jednak ograniczeniem, że wniesienie środka odwoławczego jest niedopuszczalne, jeżeli pozostaje w sprzeczności z wolą samej strony — oświadczoną chociażby w sposób dorozumiany. Ograniczenie to obowiązuje nawet wówczas, gdy strona, do której interwenient przystąpił, zaniecha korzystania ze środków odwoławczych w znowie ze stroną przeciwną. Interwenient może w takim wypadku dochodzić swych praw tylko w inny sposób, zwłaszcza przez powództwo z art. 288 i nast. k. z. (19 VII 1937 — C III 1662/35). (Li)

Art. 86. Wniesienie pozwu do sądu okręgowego przez stronę osobiście, aczkolwiek stanowi uchybienie art. 86 § 1 k. p. c, nie powoduje jednak odrzucenia pozwu, gdyż przepis ten takiej sankcji nie przewiduje, lecz brak powyższy może być uzupełniony w trybie art. 141 k. p. c (10 XI 1937 — C I 482/37). (Św)

Art. 92. uprawnienie strony do uznania roszczenia przeciwnika bez udziału pełnomocnika nie obejmuje upoważnienia do postawienia wniosku z art. 103 k. p. c. o zasądzenie jej kosztów procesu. (10 IX 1937 — C III 1345/35). (Li)

Art. 101. W postępowaniu ze skargi kasacyjnej, wniesionej na odmowę prawa ubogich, stronie przeciwnej nie należy się zwrot kosztów odpowiedzi kasacyjnej. (24 VI 1937 — C II 349/37). (Db)

Art. 102. Powód obowiązany jest zwrócić pozwanemu koszty procesu co do tej części roszczenia, z którą się nie utrzymał. (16 II 1937 — C II 2545/36). (Db)

Art. 110. Także kurator, ustanowiony na zasadzie art. 192 § 2 k. p. c., powinien koszty swego udziału w sprawie policzyć pod rygorem ich utraty przed zamknięciem rozprawy. (5 IV 1937 — C II 2870/36). (Db)

Art. 112. I. Na mocy art. 112 k. p. e. złożenie zaświadczenia władzy publicznej o stanie rodzinnym, majątku i dochodach petenta jest koniecznym warunkiem przyznania prawa ubogich, przy czym dopiero po rozpoznaniu zaświadczenia, w razie powzięcia wątpliwości co do istotnego stanu majątkowego petenta, sąd może w myśl art. 114 k. p. c. zarządzić stosowne dochodzenia, nie ma zaś sąd podstawy do przeprowadzania dowodów tych bez uprzedniego złożenia zaświadczenia. (13 X 1937 — C I 2131/37). (Św)

2. Zaświadczenie ubóstwa wystawione przez zarząd gminy żydowskiej może służyć za podstawę udzielenia prawa ubogich. (14 I 1937 — C II 2489 i 2490/36). (Db)

3. Spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością, ubiegająca się o prawo ubogich, powinna wykazać, że nie ma możliwości spowodować wszystkich swych członków do przewidzianych w statucie

lub w ustawie dopłat do udziałów. W myśl bowiem art. 14 ust. o spółdz. członkowie poza udziałami panoszą odpowiedzialność dodatkową. (7 V 1937 — C III 2429/36, 2705/36). (Li)

Art. 112, 114. Oddalenie wniosku o udzielenie prawa ubogich nie może być oparte na samej okoliczności, że wnioskodawca nie odpowiadał w wyznaczonym terminie na pismo sądu, mające na celu wyświetlenie stanu majątkowego wnioskodawcy i zasadności zamierzonego powództwa. Oddalenie jest usprawiedliwione tylko wówczas, gdy skutek nieudzielenia wyjaśnień brak jest dostatecznego dowodu zupełnego ubóstwa lub zamierzone powództwo jest oczywiście bezzasadne. (2 VIII 1937 — C III 472/37). (Li)

Art. 119 § 1, 428. Strona, która w chwili wniesienia skargi kasacyjnej posiadała prawo ubogich i stąd nie miała obowiązku dołączenia do skargi dowodu wpłacenia przepisanej kaucji kasacyjnej, nie może po cofnięciu prawa ubogich być pozbawioną skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej wskutek niewpłacenia kaucji. W myśl bowiem art. 7 przep. o koszt. sąd. z 24 X 1934 należy kaucję ściągnąć z niej z urzędu. (Postanowienie z 14 X 1937 — C III 322/37). (Li)

Art. 129, 132. Na zarządzenie określające wysokość kaucji oraz termin jej złożenia służy normalne zażalenie. (16 VIII 1937 — C III 3209/36). (Li)

Art. 141. Wezwanie do wykonania określonej czynności, nie zawierające zagrożenia zwrotu pisma w razie niewykonania czynności w terminie siedmiodniowym, nie wywołuje skutków z art. 141 i nie uprawnia sądu do zwrotu pisma w razie niezastosowania się do wezwania przed upływem siedmiu dni po doręczeniu wezwania. (12 V 1937 — C III 415/37). (Li)

Art. 155, 265. Art. 155 zawiera tylko przepis, jak należy doręczać pisma i stwierdzać odbiór i datę, nie zawiera natomiast przepisu, że takie stwierdzenie stanowi jedyny dowód doręczenia lub że nie można stwierdzenia tego obalić innymi dowodami. Obowiązuje tu zasada swobodnej oceny dowodów, wyrażona w art. 250. 265 k. p. c. z tym jednak, że nie zachodzi oznaczony w art. 265 wyjątek, gdyż nie ma tu sporu pomiędzy uczestnikami czynności stwierdzonej dokumentem. (6 X 1937 — C III 649/37). (Li)

Art. 185 § 1. 1. Strona, która na trzy dni przed upływem terminu do wniesienia kasacji nie udzieliła swemu pełnomocnikowi procesowemu jeszcze zlecenia co do sporządzenia kasacji, nie może żądać przywrócenia terminu, choćby w tych ostatnich trzech dniach była chora. (18 V 1937 — C II 47/37). (Db)

2. Pełnomocnik procesowy ponosi winę w zaniedbaniu terminu także wówczas, gdyby zaniedbanie miało pozostawać w związku z zaniedbaniem jego personelu kancelaryjnego. (30 VIII 1937 — C II 533/37). (Db)

Art. 185 § 13. Strona, która wie o zapadnięciu wyroku I in stancji, nie może dla wykluczenia swej winy powoływać się na to, że wskutek zaginięcia listu nie otrzymała wiadomości o doręczeniu tegoż wyroku i że z tej przyczyny nie udzieliła na czas polecenia do wniesienia skargi apelacyjnej. Nie chcąc bowiem uchybić staranności i ostrożności, powinna zaraz po otrzymaniu wiadomości o zapadnięciu wyroku dać to polecenie. (9 VI 1937 — C III 3584/36). (Li)

Art. 190 § 1 p. 1. Śmierć jednego ze spółników spółki jawnej nie powoduje, sama przez się zawieszenia postępowania w sprawie wszczętej przez spółkę. (14 XII 1936 — C II 1942/36). (Db)

Art. 192 § 1. Spór wytoczony przeciwko masie spadkowej toczy się przeciwko masie aż do zakończenia, chociażby nastąpiło przyznanie spadku, jeżeli dziedzic nie zgłosił swego wstąpienia do sporu w miejsce masy spadkowej. (6 X 1936 — C II 1172/36). (Db)

Art. 206 § 1 p. 1. Żądanie pozwu, aby pozwany zeznał akt zdany do intabulacji na rzecz powoda prawa własności do „gruntu o obszarze około $\frac{3}{4}$ morgi”, ulega oddaleniu jako niedokładnie określone. Powód powinien dochodzić przez siebie obszar, objęty już przezeń w posiadanie, oznaczyć przez przedstawienie odpowiedniego planu geometrycznego. (13 III 1937 — C II 2757/36). (Db)

Art. 212. Obligatio alternativa polega na możliwości świadczenia w sposób przemienny, wynikający z umowy lub ustawy; facultas alternativa zaś na możliwości świadczenia przemiennego wskutek upoważnienia dłużnika przez wierzyciela do takiego świadczenia, tylko to drugie świadczenie nie podlega rozpoznaniu i obniżeniu przez sąd. (11 III 1937 — C II 2759/36). (Db)

Art. 212 i 566 §1 p. 2. Ściągnięcie przez wierzyciela pretensji po wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o umorzenie egzekucji stanowi zmianę okoliczności, uzasadniającą żądanie — zamiast umorzenia egzekucji wydania sumy, uzyskanej z egzekucji. (6 II 1937 — C II 2424/36). Taka zmiana żądania pozwu dopuszczalna jest także w postępowaniu apelacyjnym. (22 XI 1937 — C II 657/37). (Db)

Art. 214. W razie ponownego wniesienia w trybie art. 214 pozwu, odrzuconego z powodu niewłaściwości sądu, do sądu właściwego, pozew ten zapoczątkowuje w sądzie właściwym nowy spór, w którym kwestia kosztów będzie rozpoznana samoistnie. (22 V 1936 — C II 354/36). (Db)

Art. 236. Jeżeli właściciel nieruchomości wydzierżawił ją osobie trzeciej, przelewając na nią roszczenia z kontraktów najmu ze swymi lokatorami, jeżeli sam prowadził spór z lokatorem a eksmisyję, następnie zmarł, a dzierżawca wystąpił przeciw temu samemu lokatorowi z nowym procesem eksmisyjnym, to powództwo dzierżawcy ulega oddaleniu, albowiem sama dzierżawa nie daje mu żadnej legitymacji, o ile zaś chodzi o cesję, to skutkiem niej oraz art XXXI przep. wpraw. k. p. c., § 325 niem. u. p. c. wyrok zapadły w pierwszym procesie byłby skuteczny także w odniesieniu do dzierżawcy, czyli że, chociaż w jednym i drugim procesie eksmisyjnym występują po stronie powodowej różne osoby, spór toczy się w rozumieniu ustawy (art. 213, 236 k. p. c.) pomiędzy tymi samymi stronami o to samo roszczenie, a tym samym powództwo nowe jest niedopuszczalne. (10 IX 1937 — C III 808/37). (Li)

Art. 237, 419 § 2. Jeżeli sąd odrzucając zarzut, że rozstrzygnięcie sprawy należy do sądu polubownego, nie wydał oddzielnego postanowienia, lecz dokonał odrzucenia w wyroku, a strona ani nie wniosła zażalenia, ani też w skardze apelacyjnej nie zaskarżyła odrzucającej decyzji, to sąd apelacyjny nie jest uprawniony na skutek materiału I instancji do rozpoznawania kwestii, czy strony poddały spór sądowi polubownemu. (12 VII 1937 — C III 1207/37). (Li)

Art. 246. Jeżeli powód nie wypowiedział się co do faktów, na których pozwany oparł swe roszczenie wzajemne zgłoszone do potrącenia, sąd może fakty te uznać za nie wymagające dowodu. (18 II 1937 — C II 2537/36). (Db)

Art. 250 § 1 i 382. Ustalenia zawarte w uzasadnieniu wyroku, zapadłego w innej sprawie, nie wiążą sądu, lecz stanowią materiał dowodowy, którego moc sąd ocenia według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia wyników postępowania dowodowego. (12 II 1937 — C II 2444/36, 16 II 1937 — C II 2507/36). (Db)

Art. 250. Ładowanie towaru, choćby pod kontrolą urzędu celnego, nie stanowi nawet w razie nadejścia wagonu z nienaruszonymi plombami do miejsca przeznaczenia niewzruszalnego dowodu, że towar załadowany został w skrzyniach niewadliwych. (14 V 1937 — V II 6/37). (Db)

Art. 260 § 1. Ustalenie sądu, iż przeprowadzenie dowodu napatyka na przeszkody, które mogą trwać czas nieokreślony, jest natury faktycznej i nie podlega badaniu w instancji kasacyjnej. (15 II 1937 — C II 2505/36). (Db)

Art. 265. 1. Za dokument w rozumieniu art. 265 k. p. c. nie można poczytać notatki, nie podającej całej treści umowy, choćby

notatka była podpisana przez jedną ze stron i wręczona drugiej stronie. (13 IX 1937 — C II 604/37). (Db)

2. Dowód ze świadków ponad osnovę dokumentu, niedopuszczalny przeciwko uczestnikowi sporządzenia dokumentu, nie może być także prowadzony przeciwko jego cesjonariuszowi. (8 V 1937 — C II 3299/36). (Db)

3. Dłużnik wekslowy, który podpisał weksel po dniu 1 stycznia 1933 r., nie może dowodzić świadkami lub przesłuchaniem stron, że oznaczony w wekslu remitent nie był umówiony jako remitent, lecz jako pełnomocnik innego wierzyciela wekslowego. (22 II 1937 — C II 2595/36). (Db)

Art. 295. Uznanie ajenta w księgach przedsiębiorstwa prowizją nie stanowi dla ajenta dowodu niewzruszalnego należności tej prowizji. (18 II 1937 — C II 2537/26). (Db)

Art. 304. Pominięcie dowodu z profesorów ekonomii, iż w obecnym kryzysie gospodarczym następuje poprawa, nie stanowi w sprawie o zniesienie współwłasności przez sprzedaż nieruchomości naruszenia przepisów postępowania. (15 II 1937 — C II 2505/36). (Db)

Art. 339. Powództwo o zapłatę długu rolniczego, którego wymagalność uległa z mocy ustawy odroczeniu, winno być oddalone. (6 XI 1936 — C II 1423 i 1424/36, 9 I 1937 — C II 2013/36). (Db)

Art. 348. Poprawkę w sentencji wyroku, nie omówioną, a dotyczącą istotnego punktu wyroku, należy uważać za nie istniejącą. (17 IX do 1 X 1937 — C I 3234/36). (Św)

Art. 425. W okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie w sprawach o ochronę zakłóconego lub o przywrócenie utraconego posiadania nie służy skarga kasacyjna, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia nie przenosi 500 zł. (Skład 7 sędziów 14 XI 1937 — C I 1957/35). (Św)

Art. 430. Posiłkowe stosowanie na zasadzie art. 441 § 1 przepisu art. 397 k. p. c. do materii w postępowaniu kasacyjnym, szczegółowo unormowanej w art. 430 k. p. c., przyznającym tylko prawo do wniesienia odpowiedzi na skargę kasacyjną i nie przewidującym kasacji wzajemnej, nie jest dopuszczalne. (29 IX 1937 — C I 1662/37). (Św)

Przepisy wprowadzające k. p. c. z 29 XI 1930 (Dz. Ust. poz. 652 i ex 1932 poz. 803).

Art. XVII p. 5 § 1. Przepis k. p. c., wymagający dla zaskarżenia w trybie kasacyjnym postanowienia, wydanego po rozprawie, zażądania jego uzasadnienia w ciągu tygodnia od ogłoszenia senten-

cji, nie pozostaje w sprzeczności z art. 566—570 ust. post. cyw., a więc podlega zastosowaniu względem skargi kasacyjnej na postanowienie sądu w kwestii opieczutowania majątku spadkowego. (28 X 1937 — C I 1520/37), (S^w),

Prawo górnicze z 29 XI 1930 (Dz. Ust. poz. 654)

Art. 108. Obowiązek właściciela pola górniczego do dostarczania wody osobom poszkodowanym przez zanik wody, powstały wskutek robót górniczych, nie uprawnia poszkodowanych do założenia rurociągu celem przeprowadzenia wody z kopalni na swój grunt. (26 VIII 1937 — C II 516/37). (D^b)

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 15 IV 1931 o umowach ubezpieczenia zawartych z niemieckimi zakładami ubezpieczeń (Dz. Ust. poz. 235) i ustawa z 18 III 1933 w tym przedmiocie (Dz. Ust. poz. 169)

1. Roszczenia z umów ubezpieczenia na życie, zawartych przez obywateli polskich przed dniem 14 II 1924 z niemieckimi zakładami ubezpieczeń, wygasły tak w stosunku do niemieckiego zakładu jak i w stosunku do skarbu Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli nie zostały zgłoszone do zarejestrowania w Polsce do dnia 30 XI 1932. (19 XI 1936 — C II 1548/36). (D^b)

2. Przy obliczaniu według zasad art. 4 p. 1 ust. 2 powyższego rozporządzenia należności obywatela polskiego z tytułu ubezpieczenia zawartego z niemieckim zakładem ubezpieczeń, nie potrąca się składek płatnych według umowy przed dniem 31 XII 1917 r., a zapłaconych, dopiero po tym terminie. (4 III 1937 — C II 2446/36). (D^b)

Regulamin przewozów kolejowych z 21 VIII 1931 (Dz. Ust. poz. 731)

§ 29. Kolej nie odpowiada za mylną informację, udzieloną stronie przez pracownika kolejowego, co do zastosowania, taryfy wyjątkowej. (30 VI 1937 — C II 409/37). (D^b)

Ustawa z 18 III 1932 o uregulowaniu własności gruntów oddanych w drodze parcelacji w posiadanie nabywców na obszarze województw centralnych i wschodnich (Dz. Ust. poz. 308)

Art. 1. Przepis art. 1 ustawy z dnia 18 III 1932 r., określając między innymi warunki jej działania, ma w rzeczywistości w względzie poszczególne przypadki uzasadniające, chociażby zachodziły one odrębnie, stosowanie przymusowego wykonania parcelacji przez

Urząd Ziemski lub Państwowy Bank Rolny, które to przypadki zostały przewidziane w powołanych w tym przepisie postanowieniach ustawy z dnia 28 XII 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej, nie traktuje natomiast ich jako warunków w ścisłym znaczeniu, które by dawały podstawę do zastosowania ustawy z 18 III 1932 o tyle tylko, o ile by istniały wszystkie one jednocześnie. (6 X 1937 — C I 2669/36). (Św)

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 23 VIII 1932 o zapobieganiu skutkom trudności płatniczych w rolnictwie (Dz. Ust. poz. 652)

Art. 19. Odebranie przymusowego zarządu gospodarstwa rolnego zarządcy, mianowanemu przez sąd, i powierzenie tego zarządu dłużnikowi nie może być uważane za samą tylko zmianę w osobie zarządcy przymusowego, podlega więc pod rządem austriackiej ordynacji egzekucyjnej zaskarżeniu rekuresem. (Db)

Art. 27. Przez majątek dłużnika, którego zarząd należy do zarządcy sądowego, rozumie się tylko ten majątek dłużnika, który podpada pod pojęcie gospodarstwa rolnego, a nie cały jego majątek wraz z wchodzącymi w skład tegoż realnościami czynszowymi. (25 IX 1935 — C II 1475/35). (Db)

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 X 1932 wprowadzające prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym (Dz. Ust. poz. 804)

Art. XVII. 1. Wpis hipoteki sądowej odbywa się w trybie postępowania hipotecznego, a nie egzekucyjnego. Na orzeczenie sądu drugiej instancji dopuszczalne są środki prawne, przewidziane w prawie hipotecznym. (8 V 1935 — C II 526/35, 5 VI 1935 — C II 343/35, 14 V 1937 — C II 33/37). (Db)

2. Sąd nie może dozwolić wpisu hipoteki sądowej przeciwko spółnikom spółki jawnej, jeżeli tytuł egzekucyjny opiewa tylko przeciwko spółce jawnej, chociażby do wniosku o nadanie klauzuli wykonalności i o wpis przeciwko spółnikom dołączono wyciąg z rejestru handlowego, wykazujący odpowiedzialność spółników za długi spółki. (23 X 1935 — C II 1316/35). (Db)

3. Wierzyciel może przez złożenie tytułu wykonawczego do sądu zabezpieczyć swą wierzytelność na realności dłużnika, której wykaz hipoteczny zniszczony został w czasie wojny. (22 XI 1935 — C II 824/35). (Db)

Art. LXVII. Egzekucja z uposażenia służbowego, wszczęta przed dniem 1 stycznia 1933 r., korzysta z pierwszeństwa przed egzekucją

wszczętą przez innego wierzyciela po dniu 1 stycznia 1933 r., chociaż wierzyciel pierwszy upoważnił pracodawcę swego dłużnika do wypłacania zajętej przezeń części uposażenia przez pewien czas do rąk dłużnika. (13 V 1936 — C II 249/36). (Db)

Art. LXVIII. W postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, chociaż pochodzącemu z czasu przed dniem 1 stycznia 1933 t., rekurs rewizyjny do Sądu Najwyższego nie jest dopuszczalny. (11 V 1936 — C II 242/36). (Db)

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 X 1932 o uprawnieniach towarzystw kredytowych i banków hipotecznych przy egzekucji z nieruchomości (Dz. Ust. poz. 812)

§ 2. Dopuszczalność egzekucji w trybie powyższego rozporządzenia nie zależy od tego, czy pożyczka wypłacona była w listach zastawnych. (29 IX 1936 — C II 1397/36). (Db)

Ustawa z 29 III 1933 o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych (Dz. Ust. poz. 213)

Art. 2. W myśl art. 2 ustawy z 29 III 1933 r. wierzytelność zabezpieczona hipoteką umowną nie może być przed terminem. w tym art. wskazanym, poszukiwana w drodze sądowej i wytoczone już po wejściu w życie pomienionej ustawy powództwo o wierzytelność, podpadająca pod przepisy tej ustawy, podlega oddaleniu jako przedwczesne. (8 X 1937 — C I 2476/36). (Św)

Art. 2, 3 i 10. Ustawa ta wyłącza w czasie trwania ustawowego odroczenia płatności wierzytelności hipotecznych egzekucję nie tylko z nieruchomości obciążonej hipotecznie, lecz i z innego majątku dłużnika osobistego. (26 X 1937 — C II 1039/37). (Db)

Art. 8. 1. Zażądanie spłaty długu hipotecznie zabezpieczonego, co do którego dłużnik popadł w zwłokę z zapłatą odsetek, jest wypowiedzeniem, chociażby wierzyciel nie użył wyrażenia: „wypowiadam wierzytelność”. (15 VI 1937 — 295/37). (Db)

2. Dłużnik dopuszcza się zwłoki w zapłacie odsetek, jeżeli ich w razie egzekucyjnego zajęcia nie uiszcza na rzecz wierzyciela egzekwującego. (8 X 1936 — C II 1473/36). (Db)

3. Z art. 8 ustawy z 29 III 1933 r. wynika, iż w przypadku zalegania z zapłatą przewidzianych w tym art. odsetek moratorium upada z chwilą wypowiedzenia kapitału (por. orzeczn. Sądu Najw. 2/37), należy więc według tego momentu oceniać, czy zachodzą warunki zastosowania pomienionego przepisu, tj. czy w tym momencie istnieje zaległość odsetek należnych za czas od 1 kwietnia 1933 r. dłużej niż 3 miesiące; przepis powyższy dotyczy zarówno

moratorium, ustanowionego w art. 2 ustawy z 29 III 1933, jak i moratorium przewidzianego w art. 3. (26 XI 1937 — CI 2969/36). (Św)

Art. 11. Celem uchylenia moratorium hipotecznego nie zachodzi potrzeba badania, czy dłużnik jest w stanie zapłacić wszystkie swoje długi, lecz wystarczy ustalenie, że jest w stanie zapłacić wierzytelność hipoteczną, będącą przedmiotem postępowania. (23 III 1937 — C II 2960/36). (Db)

Art. 12 p. 3. Z moratorium hipotecznego korzystają także wierzytelności, które powstały przed dniem 1 lipca 1932 r., chociażby zostały hipotecznie zabezpieczone dopiero w czasie pomiędzy dniem 1 lipca 1932 a dniem wejścia w życie ustawy (10 kwietnia 1933). (Uchwała siedmiu sędziów z 4 IX 1937 — C II 1863/36). (Db)

Ustawa z 23 III 1933 o samorządzie terytorialnym (Dz. Ust. R. P. poz. 294)

Art. 53 ust. 3. Niezawodowy wiceburmistrz gminy miejskiej nie pozostaje do gminy w stosunku pracy pracownika umysłowego. Odszkodowanie, przyznane mu przez radę gminną, może mu być wypłacone tylko w miarę zatwierdzenia uchwały Tady gminnej przez właściwą władzę nadzorczą. (19 V 1937 — C II 2145/36). (Db)

Ustawa z 28 III 1933 o ubezpieczeniu społecznym (Dz. Ust. poz. 396)

Art. 196. Pracownik, ubezpieczony w ubezpieczalni społecznej, może od pracodawcy dochodzić szkody z wypadku odniesionego tylko wtedy, gdy wypadek wywołał pracodawca rozmyślnie lub przez zaniedbanie obowiązku wynikającego z przepisów o ochronie zdrowia pracowników. (18 V 1936 — C II 278/36). (Db)

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 1 IV 1933 o wynagrodzeniu adwokatów (Dz. Ust. poz. 201)

§ 5 W sprawach o zniesienie współwłasności wynagrodzenie za czynności adwokata oznaczyć należy według wartości całego przedmiotu działu. (12 IV 1937 — C II 3102/36). (Db)

Kodeks zobowiązań z 27 X 1933 (Dz. Ust. poz. 598)

Art. 9 § 1. Sentencja wyroku, iż pozwany zapłacić ma powodowi zaskarżoną sumę solidarnie, oznacza, iż pozwany umorzyć może sporny dług wobec powodów przez zapłatę zasądzonej sumy do rąk któregośkolwiek z powodów. (16 IX 1937 — C II 623/37). (Db)

Art. 29. Kto pracuje bezpłatnie przez lat 18 w towarzystwie dobroczynnym, nie może dochodzić zapłaty wynagrodzenia za tę pracę. (23 IV 1937 — C II 3175/36). (Db)

Art. 37. Złożenie oświadczenia pod wpływem błędu co do przepisów prawa amerykańskiego i przerechowania dolarów może uzasadnić uchylenie się od skutków prawnych złożonego oświadczenia. (24 VI 1937 — C II 309/37). (Db)

Art. 37 i 39. Ustalenie sądu, że pozwany przy podpisywaniu weksłu nie znajdował się w błędzie co do przyjętego na siebie zobowiązania tudzież że powód przy otrzymywaniu tego podpisu nie dopuścił się podstępu, nie podlega zaskarżeniu w postępowaniu kasacyjnym. (15 VII 1937 — C II 474/37). (Db)

Art. 55 i 56. Umowa o odpłatę za pośrednictwo w zawarciu małżeństwa jest nieważną jako sprzeczna z dobrymi obyczajami. (3 VII 1936 — C II 628/36, 15 XII 1936 — C II 1927/36, 11 II 1937 — C II 2354/36, 12 VIII 1937 — C II 408/37, 17 VIII 1937 — C II 450/37, 22 XI 1937 — C II 1539/37, 17 VII 1937 — C II 1602/37). (Db)

Art. 61. Rokowań przeprowadzonych w sprawie odstąpienia lokalu handlowego innej firmie i współpracy w tej firmie nie można uważać za umowę przedwstępną co do zawarcia spółki, dopóki stron nie oznaczyły wysokości wynagrodzenia za to odstąpienie i współpracę. (10 VI 1937 — C II 265/37). (Db)

Art. 62. 1. Obietnica zawarcia umowy bez określenia jej warunków nie jest umowa wiążąca, której naruszenie uzasadniałoby obowiązek zwrotu szkody. (23 IV 1937 — C II 3160/36). (Db)

2. Roszczeniu o zwrot zadatku lub o odszkodowanie z powodu niedopełnienia umowy przedwstępnej nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że zawarta ona została bez zachowania formy aktu notarialnego, chociaż dotyczyła przejścia własności nieruchomości. (7 VI 1937 — C II 268/37). (Db)

Art. 101. W myśl art. 101 § 3 k. z. fałszywy pełnomocnik odpowiada za straty poniesione przez trzeciego wskutek braku potwierdzenia umowy przez mocodawcę, jednakże w przypadku, gdy fałszywy pełnomocnik, wiedząc o braku umocowania, zawarł jednak umowę z trzecim, a więc działał w złej wierze, odpowiada nie tylko za udowodnione przez trzeciego straty, powstałe wskutek braku potwierdzenia umowy, lecz również za utracone przez trzeciego z tego powodu korzyści. (13 X 1937 — C I 3376/36). (Św)

Art. 441 i 478. Istotnym znamieniem umowy o dzieło, którym różni się ona od umowy o pracę, jest, że przedmiotem świadczenia jest wynik pracy, to jest skończony rezultat tejże jako całość, podczas gdy świadczeniem z umowy o pracę jest pełnienie pracy jako

takiej przez pewien czas, wynik zaś jej jest jedynie naturalnym jej następstwem; natomiast nie ma istotnego znaczenia dla powstania stosunku umowy o pracę sposób wypłaty wynagrodzenia ani też nie jest rozstrzygającą okoliczność, czy dana osoba pozostaje wyłącznie do dyspozycji osoby, na rzecz której obowiązana jest do świadczeń. (22 IX — 6 X 1937 — C I 3444/36). (Św)

Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z 13 XII 1933 w sprawie czasu pracy osób zatrudnionych w przemyśle przewozowym (Dz. Ust. 1934 poz. 805)

§ 1. Przepisy pomienionego rozporządzenia, dotyczącego tylko Pewnej kategorii osób zatrudnionych w przemyśle przewozowym, nie mogą mieć zastosowania do szofera zatrudnionego w przemyśle żywnościowym. (14 X 1937 — C I 714/37). (Św)

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 12 VI 1934 o wierzytelnościach w walutach zagranicznych (Dz. Ust. poz. 509)

Art. 9. Okoliczność, że w art. 9 ust. 2 p. 2 rozporządzenia z dnia 12 VI 1934 przewidziane zostało wydanie rozporządzenia Rady Ministrów w kwestii warunków i zasad przerachowania wierzytelności, wyrażonych w walutach zagranicznych, i że rozporządzenie takie dotychczas wydane nie zostało, nie może stać na przeszkodzie zastosowaniu do tych wierzytelności postanowień rozporządzenia z dnia 12 VI 1934 r.. skoro spod ich działania wyłączone one nie zostały. (29 X 1937 — C I 2237/36). (Św)

II. USTAWODAWSTWO DZIELNICOWE

1. B. ZABÓR ROSYJSKI

Kodeks cywilny Królestwa Polskiego

Art. 237. Obowiązek alimentacyjny, wynikający ze związku małżeńskiego, jako mający z istoty swej charakter osobisty, wygasa na skutek śmierci obowiązanego do płacenia alimentów i nie Przechodzi na spadkobierców od czasu jego śmierci, a osobie, której służyło prawo otrzymywania od zmarłego małżonka alimentów, mogą one być przyznane tylko w stosunku do czasu, jaki zmarły Przeżył. (10 XI 1937 — C I 482/37).

Kodeks cywilny Napoleona

Art. 778. Przyjęcie spadkowego mienia hipotecznego może nastąpić nie tylko przez przeprowadzenie postępowania spadkowego, gdyż o przyjęciu spadku, nawet jeśli on się składa z mienia hipotecznego, decydują przepisy art. 778 i nast. k. c; dlatego też przy-

gotowawczy charakter w stosunku do postępowania spadkowego hipotecznego zapłaty podatku spadkowego przez daną osobę, jako spadkobiercę, nie pozbawia tej czynności cech przyjęcia spadku. (13 X 1937 — C I 2806/36).

Art. 1167. 1. Nieodzownym warunkiem powodzenia akcji pauliańskiej, przewidzianej w art. 1167 k. c., jest udowodnienie, iż akt, zdziałany przez dłużnika, wyrządził szkodę wierzycielowi i że dłużnik wiedział, iż działa na szkodę swego wierzyciela, która to okoliczność nadaje dopiero aktowi charakter oszukańczy; ponadto, gdy osoba trzecia, przeciwko której skierowana jest skarga pauliańska, zawarła z dłużnikiem umowę pod tytułem obciążliwym, wierzyciel może ją pokonać prawem jedynie po udowodnieniu, iż była ona współuczestnikiem oszukania, dokonanego przez dłużnika, biorąc udział w czynności ostatniego ze świadomością, iż dłużnik ma na celu obejście praw wierzyciela, natomiast gdy osoba trzecia zawarła z dłużnikiem umowę pod tytułem darmym, warunek współdziałania w oszukaniu nie jest wymagany i w tym przypadku wierzyciel uzyskuje przeciwko kontrahentowi swego dłużnika odwołanie aktu bez potrzeby udowodnienia jego złej wiary. (20 X 1937 — CI 2926/36).

2. Wierzycielowi w zasadzie przysługuje skarga pauliańska z art. 1167 k. c. wtedy, gdy tytuł jego wierzytelności jest wcześniejszy od zaskarżonego aktu, zdziałanego przez jego dłużnika, gdy zaś wierzytelność jest późniejsza od aktu oszukańczego, prawo zaskarżenia takiego aktu przysługuje wierzycielowi tylko w tym przypadku, gdy oszukanie zostało specjalnie przeciwko niemu skierowane w przewidywaniu powstania jego wierzytelności. (6 X 1937 — C I 2802/36).

Art. 1382. Uzyskanie przez stronę pozwaną wstrzymania wykonania prawomocnego wyroku po złożeniu zasądzonej tym wyrokiem sumy do depozytu sądowego zgodnie z art. 814 p. 3 ust. post. cyw. może spowodować dochodzenie przez stronę pozywającą strat, powstałych wskutek opóźnienia otrzymania zasądzonej należności wobec wniesienia przez stronę pozwaną skargi kasacyjnej, która została następnie oddalona. (22 X 1937 — C I 2772/36).

Ustawa hipoteczna z 1818 r.

Art. 54. Prawa prawdziwego właściciela nieruchomości, który po uzyskaniu w dobrej wierze przez wierzyciela hipoteki umownej wpisał do wykazu hipotecznego ostrzeżenie o sporze o prawo własności tej nieruchomości, sprowadzają się do tej części szacunku, osiągniętego ze sprzedaży przez licytację nieruchomości, która pozostanie po pokryciu należności powyższego wierzyciela. Z tego wynika, iż wskutek uiszczenia szacunku ulega wykreśleniu z działu

III wykazu hipotecznego nieruchomości, sprzedanej przez licytację, ostrzeżenie o sporze o prawo własności, późniejsze od wpisu hipoteki umownej, której wierzyciel wszczął egzekucję. (5/12 XI 1937 — C I 3030/36).

Prawo o przywilejach i hipotekach z 1825 r.

Art. 9. Należność za pracę, korzystająca z przywileju, wskazanego w art. 9 p. 4 prawa o przywilejach i hipotekach, w zbiegu z należnością skarbu państwa z tytułu podatku przemysłowego, korzystająca z przywileju szczególnego, przewidzianego w art. 7 ust. 1 prawa o przywilejach i hipotekach, ustąpić musi pierwszeństwa ostatniej. (29 IX 1937 — C I 2660/36).

Prawo cywilne Ziem Wschodnich (t. X cz. 1 zw. pr.).

Art. 546. Na wypuszczenie przez jednego ze współwłaścicieli majątku swego udziału w dzierżawę konieczna jest zgoda pozostałych i umowa dzierżawy, zawarta bez takiej zgody, jest nieważna, jako godząca w prawa pozostałych współwłaścicieli. (21 IX 1937 — C I 2613/36).

Art. 1048. Żaden z przepisów t. X cz. 1 Zw. pr., mówiąc o świadkach testamentu, nie wymaga, aby dana osoba zawczasu była zaproszona do asystowania przy testamencie, mianowicie w charakterze tylko świadka; z tego też względu podpis notariusza na testamencie notarialnym może być w przypadku, przewidzianym art. 1035 2 uważany za równoznaczny z podpisem świadka na testamencie, o ile odpowiada wymaganiom art. 1050; również i soltys, który był wezwany dla poświadczenia podpisów na testamencie, może być przyjęty jako świadek, o ile rzeczywiście położył swój podpis na testamencie i jeżeli przy badaniu stwierdzi okoliczności, przewidziane w art. 1050. (28 IX 1937 — C I 2654/36).

Art. 1528. W razie alternatywnego zobowiązania pozostawienie wierzycielowi prawa wyboru nie musi być wyraźnie zastrzeżone (jak to przewiduje art. 1190 k. c. Nap.), lecz może być ustalone w sposób ogólnie przyjęty na zasadzie wykładni umowy w związku z okolicznościami, jej zawarciu towarzyszącymi. (15/29 X 1937 — C I 2440/36).

Ustawa handlowa rosyjska (t. XI cz. 2 Zw. pr.).

Art. 68. Odpowiedzialność za dług spółki firmowej („pełna-ho towarzyszcstwa”) współników tejże, będących dłużnikami dodatkowymi, następuje po ustaleniu faktycznej niemożliwości zaspokojenia długu z majątku spółki. (26 X 1937 — C I 2850/36).

Witold Świącicki

Sędzia Sądu Najwyższego

2. B. ZABÓR AUSTRIACKI

Kodeks cywilny z 1 VI 1811 (Zb. Ust. Sąd. Nr 946).

§ 49. Zezwolenie ojca na zawarcie małżeństwa przez jego córkę małoletnią nie musi być oświadczone wobec urzędu parafialnego wyraźnie, może ono być wywnioskowane także ze sposobu zachowania się ojca, np. w zakazaniu przezeń córce odwołania drugiej i trzeciej zapowiedzi, z obecności na ślubie córki itp. (23 IX 1937 — C II 670/37).

§ 55. Mąż nie może dochodzić nieważności małżeństwa z powodu rzekomego zawarcia go pod przymusem, jeżeli mieszkał z żoną przez szereg tygodni i utrzymywał z nią stosunki cielesne. (8 XI 1937 — C II 1035/37).

§ 109. Bicie żony i odmowa udzielania jej środków na utrzymanie stanowiąc mogą niebezpieczne nastawienie na jej zdrowie, a tym samym przyczynę separacji małżeństwa z winy męża. (7 IX 1937 — G II 1027/37).

§ 154. Dziecko jest tylko wtenczas obowiązane do utrzymywania rodziców, gdy samo ma odpowiedni majątek lub dochody. (17 XII 1937 — C II 1560/37).

§ 367. Ciężar dowodu, iż osoba, która nabyła rzecz u handlującego, działała w złej wierze, spoczywa na stronie, która dochodzi od nabywcy wydania rzeczy lub jej równowartości (13 IX 1937 — C II 624/37).

§ 372. Przy skardze z § 372 wystarczy wykazanie przez powoda ważnego tytułu i niewadliwego sposobu nabycia posiadania dochodzonej rzeczy, chociażby nie można było wykazać, że prawozlewca powoda był właścicielem rzeczy. Ze skargi z § 372 może korzystać tylko ten, kto rzecz miał już w swoim posiadaniu. (25 II 1937 — C II 2632/36).

§ 509. Darczyńca, który obdarowując osobę inną swym gospodarstwem gruntowym zastrzegł dla siebie dożywotne użytkowanie tego gospodarstwa i nałożył na obdarowaną obowiązek utrzymywania go u siebie, nie może dochodzić wydalenia osoby obdarowanej z podarowanego jej budynku. (21 X 1937 — C II 1028/37).

§ 787. Nie można policzyć dziedzicowi koniecznemu na zachówek tego, co otrzymało jego dziecko z majątku spadkodawcy. (12 II 1937 — C II 2413/36).

Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z 9 XII 1897 (Dz. P. P. Nr 288) o postępowaniu w spornych sprawach małżeńskich

§ 6 i Art. XXVII p. 6 *przep. wprowadz., k. p. c.* W wyroku dozwalającym rozdziału małżeństwa od stołu i łoża sąd ma nawet bez wniosku stron orzec z urzędu, czy i który z małżonków ponosi winę w rozdziale. (8 I 1937 — C II 2033/36). (Db)

§ 16 i Art. XXVII p. 6 *przep. wprowadz., k. p. c.* Obrońca wężła małżeńskiego nie jest obowiązany do założenia kasacji wyroku sądu apelacyjnego, orzekającego nieważność małżeństwa, jeżeli żadna ze stron nie jest ani nie była w czasie zawarcia małżeństwa wyznawcą religii katolickiej. (18 II 1937 — C II 2391/36). (Db)

Ustawa z 6 III 1906 o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (Dz. P. P. Nr 58).

§ 73. Jeżeli według umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółka na wypadek nieuiszczenia przez spółnika dopłat, przewidzianych w umowie, ma prawo dopłaty te ściągnąć przymusowo lub wykluczyć spółnika i sprzedać jego udział — spółka nie może dochodzić uiszczenia dopłat, jeżeli zarząd wybrał drogę wykluczenia spółnika. (11 X 1937 — C II 908/37).

Ustawa naftowa z 9 I 1907 (Dz. P. P. Nr 7).

§ 7. Nabywca czasowo nieograniczonego uprawnienia do wydobywania minerałów żywicznych, którego poprzednik obciążył to prawo procentami brutto na stałe bez czasowego ich ograniczenia, a dopiero później przeniósł uprawnienie swe czasowo na inną osobę, odpowiada za rzezone procenty brutto, przypadające po ustaniu czasowego uprawnienia tej osoby innej, chociażby w księdze naftowej uwidoczniłoby jakoby procenty te obciążały tylko czasowo nadane uprawnienia naftowe. (21 X 1937 — C II 1007/37).

§ 8. Niedopełnienie zobowiązań wiertniczych skutkuje rozwiązaniem umowy naftowej nawet wówczas, gdy zakontraktowany teren nie obejmuje obszaru wymaganego ustawowo dla rozpoczęcia wierceń. Właściciel gruntu nie jest obowiązany do zwrotu przedsiębiorcy naftowemu pobranych od niego świadczeń, gdy umowa naftowa rozwiązana zostaje z powodu niedopełnienia zobowiązań wiertniczych. Do dochodzenia rozwiązania umowy naftowej z powodu niedopełnienia zobowiązań wiertniczych uprawniona jest także osoba, która od właściciela gruntu nabyła prawo powrotu. (17 VI 1937 — C II 289/37).

§ 9. Prawo bruttowca do udziału w produkcji minerałów życzywnych wygasa przez upływ czasu, na który uprawnienie do wydobywania tychże minerałów było nadane (30 VIII 1937 — C II 153/37) i to nawet wówczas, gdy uprawnienie to na czas dalszy nabyła ta sama osoba, której ono dotychczas służyło, jeżeli nabycie nie ma charakteru prolongaty dotychczasowego uprawnienia. (9 IV 1937 — C II 3017/36).

Ustawa z 9 VIII 1908 o ruchu samochodów (Dz. P. P. Nr 162).

§ 2. 1. Ani właściciel, ani kierowca samochodu nie są odpowiedzialni za uszkodzenie dziecka pięcioletniego, biegającego bez opieki po jezdni dla zabawy, jeżeli kierowca nie naruszył przepisów o ruchu samochodów. (21 X 1937 — C II 1014/37).

2. Ani właściciel, ani kierowca samochodu, przejeżdżającego powoli, nie odpowiadają za skutki spłoszenia się konia. (11 III 1937 — C II 2769/36).

Ustawa z 2 II 1909 o wynagrodzeniu obrońcy wężła małżeńskiego (Dz. P. P. Nr 204).

Obrońcy wężła małżeńskiego nie należy się wynagrodzenie za jego czynności w procesie od małżonka, który nie ponosi winy w unieważnieniu małżeństwa, jeżeli małżonek ten nie żąda wynagrodzenia szkody od małżonka winnego. (16 IX 1937 — C II 612/37).

Ordynacja upadłościowa z 10 XII 1914 (Dz. P. P. Nr 337).

§ 47 ust. 2. Zarządcy masy upadłości nie należy się wynagrodzenie za zbędne czynności procesowe lub egzekucyjne. Realne jego roszczenia mogą być zaspokojone tylko z uwzględnieniem istniejących zobowiązań masy upadłości. (14 V 1937 — C II 619/37).

Ordynacja z 10 XII 1914 o zwalczaniu czynności prawnych dłużnika (Dz. P. P. Nr 337).

§ 8. Wierzyciel jest uprawniony do zaskarżenia czynności prawnej, zdziałanej przez jednego ze swych dłużników solidarnych, chociażby nie wykazał, że egzekucja do majątku innych dłużników solidarnych nie doprowadziła do zupełnego zaspokojenia jego roszczeń lub prawdopodobnie do tego nie doprowadzi. (28 XII 1935 — C II 1853/35 i 18 X 1937 — C II 933/37).

§ 13. Jeżeli dłużnik, przenosząc w celu pokrzywdzenia wierzyciela swą nieruchomości na osobę trzecią, zastrzegł sobie dożywotnie użytkowanie przeniesionej realności, wierzyciel nie może zwalczać tego zastrzeżenia, lecz może prowadzić egzekucję z zastrzeżo-

nego na rzecz dłużnika prawa dożywotniego użytkowania. (2 XI 1937 — C II 1147/37).

Rozporządzenie cesarskie z 28 VI 1916 o pozbawieniu własnej woli
(Dz. P. P. Nr 207).

§ 37. Środek prawny na uchwałę sądu pierwszej instancji, nazwany przez ubezwłasnowolnionego „sprzeciwem względnie rekuresem”, winien być przez sąd drugiej instancji rozpatrzony nie tylko jako rekurs, lecz także w postępowaniu przewidzianym dla rozpoznawania sprzeciwu. (6 V 1936 — C II 190/36).

Dr Włodzimierz Dbałowski

Sędzia Sądu Najwyższego

3. B. ZABÓR PRUSKI

Ordynacja miejska z 30 V 1853 (Zbiór ust. prusk. str. 261)

§ 56 l. 8. Przepis ten, normujący spisywanie dokumentów, dotyczy nie tyle formy czynności prawnych jak raczej materialnego zastępstwa miasta przez magistrat. Z tej przyczyny przepis ten należy do dziedziny prawa publicznego i pozostał w mocy mimo wejścia w życie kodeksu cywilnego. Z drugiej jednak strony określenie pełnomocnictwa w § 56 l. 8 nastąpiło za pomocą przepisów o formie czynności podejmowanych przez magistrat. Z tej przyczyny skutki niezastosowania § 56 l. 8 w przedmiocie zastępstwa oceniane być muszą ze stanowiska § 125 k. c, tak iż nie wchodzi w grę milczące upoważnienie burmistrza do podjęcia czynności prawnych, a upoważnienie nastąpić może też tylko w formie § 56 l. 8. (24 V 1937 — C III 728/35).

Niemiecka ordynacja upadłościowa z 10 II 1877

§ 61 p. 1. Skargę o ustalenie konkretnego pierwszeństwa z § 61 należy oddalić, jeżeli okaże się, że roszczeniu dochodzone pierwszeństwo nie służy. Natomiast nie jest sąd władny ustalić inne pierwszeństwo, które w rzeczywistości roszczeniu przysługuje. (20 IX 1937 — C III 2860/36).

Niemiecka ustawa o postępowaniu cywilnym

§§ 159 160. Jeżeli znawcy wydać mieli swe orzeczenie na podstawie wyników postępowania dowodowego, nie wystarczy dla uzasadnienia zarzutu, że znawcom wyniku dowodów nie przedstawiono, powołanie się na brak odpowiedniej wzmianki w protokole sądowym, gdyż okoliczność ta nie należy do szczegółów, które po-

winy być stwierdzone protokolarnie. Zarzut powyższy powinien być zatem poparty szczególnym twierdzeniem i dowodem. (7 VI 1937 — C III 1671/36).

§ 233. Strona nie uchybia najdalej posuniętej ostrożności, jeżeli dopiero 3 dni przed upływem terminu do wniesienia skargi rewizyjnej stara się o prawo ubogich i wniosek jej nie zostanie załatwiony na czas, gdyż sprawa jej jako pilna powinna doznać przyspieszenia, a wówczas istnieje możliwość załatwienia wniosku na czas mimo że adwokata wyznaczyć musi rada adwokacka, skoro rada ta urzęduje w miejscu siedziby sadu. (Uchwała z 14 VI 1937 — C III Z 3579/36).

§ 240. Powód, który oświadczy, że rezygnuje z dochodzenia pretensji objętej sporem z masy upadłościowej, ma prawo samodzielnego podjęcia procesu. (15 III 1937 — C III 987/35).

§ 240. Jeżeli do majątku pozwanego w toku sporu II instancji otwarto upadłość, mimo to sąd, nie wiedząc o otwarciu konkursu, dał postępowaniu dalszy bieg i wydał wyrok, to zapadły wyrok zaskarżyć może zarządca masy upadłościowej bez potrzeby odczekania przesłanek podjęcia sporu, w miejsce zaś zarządcy wchodzi w spór sam pozwany., jeżeli powód oświadczył, że nie żąda zaspokojenia z masy. (15 III 1937 — C III 987/35).

§ 286. W sporze, czy ogrzewanie było dostateczne, pogład, że temperatura wystarczająca w mieszkaniu nie wystarcza w biurze, nie wynika z logicznych rozważań, lecz może być usprawiedliwiony tylko szczególnymi okolicznościami. (7 VI 1937 — C III 1671/36)

§ 287. W ramach tego przepisu dopuszczalne jest ustalenie wysokości szkody powstałej przez obsuwanie się budynku i popękanie murów na sumę 5000 zł, jeżeli znawca określił szkodę na co najmniej 5000 zł, chociaż powód szkód dokładnie nie wyszczególnił a znawca sposobu obliczania szkody szczególnie nie wyjaśnił. (19 IV 1937 — C III 921/34).

§ 304. Jeżeli roszczenie o odpowiedzialność kolei za wyrządzenie szkody na ciele oparte jest tak na ustawie o odpowiedzialności kolei z 7 VI 1871 jak i na przepisach kodeksu cywilnego o czynnościach niedozwolonych, to w razie uznania za słuszne roszczenie tylko na podstawie przepisów ustawy z roku 1871 należy w sentencji wyroku odpowiedzialność do przepisów tej ustawy wyraźnie ograniczyć. (23 IV 1937 — C III 587/35).

§ 304. W sporze o odszkodowanie za naruszenie zdrowia, oparty na twierdzeniu, że powód nabawił się różnych chorób, sąd uznający roszczenie skargi w zasadzie za słuszne, stwierdzając jednak, że niektóre choroby ze szkodliwą czynnością nie pozostają

w żadnym związku przyczynowym, powinien w sentencji wyroku wyjaśnić, na podstawie jakich chorób uznaje roszczenie za uzasadnione, gdyż w razie braku takiego stwierdzenia w sentencji zasadność roszczenia obejmuje szkodę, której powód doznaje przez wszystkie choroby. — O ile sąd stwierdzi, że część roszczenia z tej przyczyny jest w ogóle nieuzasadniona, powinien w tej części skargę oddalić, a tylko co do reszty wydać wyrok co do zasady. 7 VI 1937 — C III 1671/36).

§ 308. Jeżeli powód wniósł o zasądzenie mu kwoty marek niemieckich lub waluty polskiej według wypłat w przede dniu zapłaty, to tak ze względu na treść wniosku jak i z uwagi na przepisy rozp. z 12 VI 1934 (Dz. Ust. poz. 509) miała strona pozwana wybór pomiędzy świadczeniem jednym a drugim i takie dwojakie zasądzenie leżało w interesie strony pozwanej, albowiem nie wykluczona jest możliwość, że przez zapłatę w markach niemieckich narażona będzie na mniejszy nakład pieniężny aniżeli przez świadczenie w walucie polskiej. Zasądzenie zatem powodowi tylko sumy marek niemieckich, płatnych w złotych polskich, przedstawia przekroczenie wniosku powoda w rozumieniu § 308 u. p. c. istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. (17 IX 1937 — C III 983/36).

§ 322. Wyrok ustalający, że pozwany zobowiązany jest wynagrodzić wszelką szkodę poniesioną z pewnego działania i zasądzający powodowi pewne kwoty odszkodowawcze, stwarza powagę rzeczy osądzonej, że pozwany odpowiada za szkodę konkretną sumą pieniężną tylko w ramach sum zasądzonych. W części zaś ustalającej wyrok ten stwierdza ostatecznie to jedynie, że pozwany nie może w przyszłości zaprzeczać swej odpowiedzialności, o ile powód udowodni, że twierdzony przez niego ujemny stan zdrowia pozostaje z nieszczęśliwym wypadkiem w związku przyczynowym. Wyrok w części ustalającej nie przesądza więc obrony pozwanego, że późniejsza choroba powoda nie pozostaje z nieszczęśliwym wypadkiem w żadnej styczności. (17 IX 1937 — C III 983/36).

§ 357. Nie ma istotnego naruszenia ustawy, jeżeli sąd przesłucha świadków bez należytego zawiadomienia strony o terminie dowodowym, jeżeli w terminie wyznaczonym na zarzut niezawiadomionej strony dla ponownego przesłuchania świadków przesłuchania tego zaniecha, ponieważ przy wywołaniu sprawy nie stawiła się ta strona i jej pełnomocnik i jeżeli strona ta nie twierdzi, by świadkowie słuchani ponownie byliby zeznali na jej korzyść, a twierdzi jedynie, że pełnomocnik jej spóźnił się tylko o kilka minut. Strona miała bowiem możność asystowania przy przesłuchaniu świadków, nie może zaś mieć pretensji, by sąd wyczekiwał, a mianowicie w nieobecności pełnomocnika przesłuchiwał świadków ponownie i niepotrzeb-

nie tylko w tej nadziei i w tym oczekiwaniu, że adwokat w pewnym momencie, choćby końcowym, się zjawi. O ile zaś strona chciała świadkami udowodnić nowe okoliczności, to należało wystąpić z nowymi wnioskami dowodowymi. (7 VI 1937 — C III 1671/36).

§§ 373 i nast. Faktu, czy kto był chorowity, dowieść można także za pomocą świadków, gdyż chodzi o spostrzeżenia nie wymagające żadnej fachowej wiedzy. (7 VI 1937 — C III 1671/36).

§ 461. Mimo zgody stron co do treści i doniosłości przysięgi sąd powinien stwierdzić, czy okoliczności objęte lematem dowodowym są decydujące dla rozstrzygnięcia sprawy, czy wskazanie przysięgi jest dopuszczalne, czy przeciwieństwo okoliczności, która ma być udowodniona, nie jest już wykazana i na kim spoczywa ciężar dowodu. W razie stwierdzenia braków w tym względzie może i powinien nawet sąd zmienić uchwałę, którą nałożył przysięgę. (19 IV 1937 — C III 448/36).

§ 600. W postępowaniu zwyczajnym strona pozwana podnosić może tylko zarzuty, które mają na celu wykazanie, że z szczególnych przyczyn prawo wekslowe nie powstało (zarzuty powstrzymujące powstanie prawa), że powstałe prawo wygasło (zarzuty niweczące prawo) oraz że służy jej silniejsze prawo wzajemne, uprawniające stronę pozwaną do odmówienia roszczenia powoda (ekscepcje). Natomiast niedopuszczalne są zarzuty, mające na celu jedynie zaprzeczenie podstaw materialnych roszczenia wekslowego, a więc faktów, które przedstawić powinien powód, a które, gdyby były prawdziwe, byłyby na cele uzasadnienia roszczenia powoda konieczne i wystarczające. Dlatego w postępowaniu zwyczajnym nie może pozwany zaskarżać już legitymacji wekslowej powoda. (15 III 1937 — C III 987/37).

§ 628. Zasada wyrażona w powyższym przepisie nie może mieć zastosowania, gdy chodzi o wznowienie postępowania po śmierci męża, w którym pozostała przy życiu żona pragnie nie rozwodu, lecz orzeczenia, że wbrew błędnym założeniom prawomocnego wyroku związek małżeński nie uległ rozwiązaniu i że należało oddalić powództwo, wobec czego związek ten uległ rozwiązaniu dopiero z chwilą śmierci męża skarżącej. Jakkolwiek więc przedmiotem procesu są prawa osobiste małżonków, niemniej śmierć małżonka nie stoi na przeszkodzie dopuszczalności wznowienia postępowania, gdy chodzi o wyrok orzekający rozwód lub nieważność małżeństwa; legitymowany czynnie jest każdy, przeciwko komu działa prawomocność odnośnego wyroku, o ile jest obciążony odnośnym orzeczeniem. (12 V 1937 — C III 907/36).

Ustawa o sądach przemysłowych z 19 VII 1890 (Dz. Ust. Rzeszy z 1901 str. 353)

§ 4. Właściwość sądów przemysłowych ustanowiona w tym przepisie dotyczy zarówno sporów o świadczenie jak i o ustalenie. (26 IV 1937 — C III 2025/36).

Niemiecki kodeks handlowy

§ 25. Odpowiedzialność z § 25 uzasadniona jest wówczas tylko, gdy chodzi o długi poprzedniego właściciela, powstałe w zakresie działalności przedsiębiorstwa, natomiast na podstawie § 25 nie wchodzi w grę długi, które osoba wyzbywająca się przedsiębiorstwa zaciągnęła w innym przedsiębiorstwie, które zwłaszcza prowadziła pod inną aniżeli zbyta firmą albo w przedsiębiorstwie dawniej przez nią prowadzonym. (31 V 1937 — C III 2071/36).

§ 153. Cesja podpisana przez likwidatorów bez dodatku „w likwidacji” wywołuje pełen skutek prawny. Przepis § 153 bowiem nie stanowi, aby opuszczenie danego dodatku miało pociągać za sobą nieważność odnośnego aktu prawnego, nie można też logicznie uzasadnić, że ustawodawca z opuszczeniem wspomnianego dodatku łączyć chciał nieważność aktu, skoro ani pewnośc obrotu prawnego, ani inne względy takiego przypuszczenia nie nasuwają. Chodzi więc o przepis porządkowy, a nie o żadną normę bezwzględnie obowiązującą. (11 IX 1937 — C III 710/36).

§ 377. Przez zaniedbanie natychmiastowego badania towaru kupujący nie traci roszczeń z rękojmi za wady kupionej rzeczy, jeżeli zawiadomił sprzedającego niezwłocznie o wadach. (30 IV 1937 — C III 114/36).

§ 439. W ramach stosunku nawiązanego umową o przewóz dotyczy § 439 roszczeń każdego rodzaju o wynagrodzenie za utratę przewożonych dóbr, czyli że przedawnieniu jednorocznemu podlegają troszczenia opierające się nie tylko na ustawie, lecz również mające swe podłoże w szczególnych postanowieniach umowy. Ze stanowiska § 439 nie ma zatem żadnego znaczenia, że o odpowiedzialności za utratę przewożonej rzeczy w kontrakcie szczególnie iest mowa. (1 X 1937 — C III 1418/35).

Niemiecki kodaks cywilny

§ 93, 94. Nie ma charakteru części składowej budynku lokomobila, która ustawioną została na fundamentie betonowym, gdy ustawienie nie powoduje trwałego zespolenia z budynkiem, w szczególności lokomobila może każdej chwili być oddzielona od fundamentu i przeniesiona na inne miejsce przeznaczenia bez zniszczenia

lokoniobili lub budynku, albo istotnego uszkodzenia jednej lub drugiego, gdy poza tym ani lokomobila, ani budynek, w którym się mieści, nie zostały jeden dla drugiego specjalnie zbudowane i nie tworzą takiej całości, by jedno bez drugiego nie mogło istnieć. (20 IX 1937 — C III 1642/35).

§§ 119, 123, 826. Jeżeli strona sprzedając przedsiębiorstwo według ostatniego bilansu ze zmianami spowodowanymi normalnym prowadzeniem przedsiębiorstwa nie wiedziała o pewnych zamówieniach, które należałoby podciągnąć pod te zmiany, które jednak wpłynęłyby na jej decyzję, to może umowę zaskarżyć z powodu błędu lub podstępnego zwiedzenia, może jednak w ostatnim wypadku również dochodzić odszkodowania. (4 V 1937 — C III 571/35).

§§ 133, 157. Przyjęcie pracownika na określony czas jako członek zarządu nie obowiązuje instytucji do zatrudniania go w inny sposób w określonym czasie w razie rychlejszego odwołania go ze stanowiska członka zarządu zgodnie z postanowieniem umowy lub do płacenia mu przez cały określony czas umówionego wynagrodzenia, jeżeli nie chodzi o instytucję, co do której ustawa szczególnie stanowi coś przeciwnego (np. art. 197, 386 pol. k. h.). Pracodawca bowiem, wymawiający sobie możliwość zwolnienia pracownika z pewnego stanowiska, przed upływem czasu przewidzianego w umowie daje tym samym normalnie do zrozumienia, że w dalszym ciągu nie będzie korzystał w ogóle z jego usług, że więc już rychlej ukończy z nim stosunek ostatecznie. Przeciwna wola kontrahentów powinna doznać szczególnego wyrazu w umowie. (10 IX 1937 — C III 2360/36).

§ 210. Zabiegi nad uzyskaniem prawa ubogich nie mogą uzasadnić przerwy biegu przedawnienia. (4 V 1937 — C III 678/35).

Marian Lisiewski

Sędzia Sądu Najwyższego

ORZECZNICTWO NAJW. TRYBUNAŁU ADMINISTRACYJNEGO

II. SPRAWY URZĘDNICZE

1. Prawa i obowiązki służbowe

31. Żądanie osoby, skazanej orzeczeniem komisji dyscyplinarnej dla nauczycieli na karę zwolnienia ze służby, wymienioną w punkcie 7 art. 73 pragmatyki nauczycielskiej poz. 873/32 Dz. Ust., o przedstawienie jej komisji lekarskiej celem ustalenia warunków określonych w ust. 2 art. 9 ustawy emerytalnej z r. 1923 — nie pod-

lega uwzględnieniu, wobec przepisu p. 7 art. 73 pragmatyki nauczycielskiej oraz ust. 3 art. 30 ustawy emerytalnej. (4 X 1937 — 2404/35).

2. *Uposażenie*

32. W razie orzeczonego rozwodu z zaznaczeniem, że matka w drodze polubownej przyjęła na siebie obowiązek utrzymywania dzieci, odmowa przyznania dodatku ekonomicznego na dzieci mat-e jest uzasadniona. (6 IX 1937 — 804/34).

3. *Emerytury i zaopatrzenia*

33. a) Żądanie odpłatnego zaliczenia służby kontraktowej na podstawie § 3 ust. 3 rozporządzenia poz. 448/29 Dz. Ust. może być zgłoszone przed zakończeniem postępowania emerytalnego.

b) Faktyczne objęcie danego terenu przez Rzeczypospolitą w wyniku plebiscytu nie jest warunkiem niezbędnym do zaliczenia czasu pracy plebiscytowej do wysługi emerytalnej według ust. 3 § 47 rozporządzenia poz. 448/29 Dz. Ust.

c) Pozostawanie na służbie państwowej w czasie pracy plebiscytowej nie jest koniecznym warunkiem zaliczenia do wysługi emerytalnej na podstawie ust. 3 § 47 rozporządzenia poz. 448/29 Dz. Ust. czasu pracy plebiscytowej. (11 VI 1937 — 5607/34).

34. Złożenie egzaminu, dającego w b. zaborze austriackim uprawnienia do nauczania w liceach, ustanowionego rozporządzeniem z 30 sierpnia 1897 Dz. P. P. Nr 220. nie może być uważane za zakończenie studiów wyższych przepisanyymi egzaminami, wymaganymi przepisem ust. 2 p. 3 art. 37 ustawy z 11 grudnia 1923 r. w brzmieniu poz. 170/31 i 239/32 Dz. Ust. (77 VI 1937 — 8394/34).

35. Wobec postanowienia art. 1 ustawy z 11 grudnia 1923 w brzmieniu poz. 380/31 Dz. Ust. oraz postanowień §§ 3, 4 i 18 rozporządzenia Rady Ministrów z 20 stycznia 1934 poz. 64 Dz. Ust. nie podlegali funkcjonariusze prowizoryczni przepisom art. 4 ustawy z 18 marca 1932 poz. 239 Dz. Ust., w szczególności nie byli oni obowiązani do zgłaszania w terminie w tym art. wskazanym swoich służb w b. państwach zaborczych, podlegających doliczeniu do wysługi emerytalnej na zasadzie art. 81 i 84 ustawy z 11 grudnia 1923. (3 IX 1937 — 6962/34).

36. a) 30-dniowy termin odwoławczy, przewidziany w art. 10 ustawy z 18 marca 1932 poz. 239 Dz. Ust., jako dotyczący tylko orzeczeń wydawanych na podstawie art. 27 ustawy z 11 grudnia 1923, nie odnosi się do orzeczeń wydawanych na zasadzie art. 4 ustawy z 18 marca 1932. co do których obowiązuje ogólny (14-dniowy) termin odwoławczy, ustalony w art. 83 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 poz. 341 Dz. Ust.

b) Art. 10 ustawy z 18 marca 1932 poz. 239 Dz. Ust. co do właściwości władz — obowiązuje pomimo brzmienia art. 27 ustawy z 11 grudnia 1923, ogłoszonego obwieszczeniem pod poz. 160/34 Dz. Ust. (13 IX 1937 — 9193/34).

37. Darowanie w drodze łaski przez Prezydenta Rzeczypospolitej skutków karnosadowego zasądzenia na karę, połączoną z utratą praw publicznych, przywraca wydalonemu ze służby na skutek tego zasądzenia funkcjonariuszowi kolejowemu od dnia wydania aktu łaski — prawo do uposażenia emerytalnego. (28 IX 1937 — 2632/34).

III. SPRAWY SKARBOWE

2. Należności i opłaty stemplowe

38. Przewidziane w art. 35 ust. 2 ustawy z 28 marca 1933 poz. 253 Dz. Ust. zwolnienie od opłat stemplowych ugód, zawartych przed urzędem rozjemczym do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich nie odnosi się do ugód zawartych w postępowaniu przed sądem okręgowym, wszczętym na skutek skargi o uchylenie orzeczenia urzędu rozjemczego. (10 IX 1937 — 4591/35).

39. Przejęcie do zapłaty „renty stałej”, uregulowanej pruskim ustawodawstwem kolonizacyjnym — stanowi świadczenie wzajemne w rozumieniu art. 7 u. o. s. (7 X 1937 — 6181/35).

40. Przebudowa hotelu na czynszowy dom mieszkalny nie może być uznana za przebudowę w rozumieniu ustawy z 24 III 1933 poz. 173 Dz. Ust. (16 X 1937 — 6716/37).

3. Podatek dochodowy

41. Ustęp przedostatni art. 10 ustawy o państwowym podatku dochodowym odnosi się także do odsetek wypłacanych członkom rodziny (ustęp ostatni art. 10). (18 V 1937 — 5600/34).

42. Udzielenie podatnikowi na jego pisemną prośbę odpisu postanowienia ministerstwa o przywróceniu terminu odwoławczego w przedmiocie wymiaru podatku dochodowego, wystosowanego do władzy administracyjnej II instancji, jest prawidłowym zawiadomieniem strony, wykluczającym cofnięcie tego postanowienia poza wypadkami w prawie przewidzianymi. (1 VI 1937 — 3753/36).

43. Przy wymiarze nadzwyczajnego podatku dla notariuszów na zasadzie ustawy z 19 grudnia 1931 poz. 719/34 Dz. Ust. nie ulega potrąceniu od podstawy wymiaru wartość czynszowa lokalu zajmowanego na biuro we własnym domu. (13 X 1937 — 2763/35).

4. Podatek przemysłowy

44. Brak dowodów kasowych przychodowych nie uzasadnia zupełnego pominięcia zapisków adwokata jako środka dowodowego na wysokość obrotu. (21 IX 1937 — 6376/35).

45. Jeżeli władza orzekająca na podstawie całokształtu materiału rachunkowego dochodzi do wniosku, że księgi mimo pewnych braków lub usterek natury formalnej zasługują na wiarę pod względem swojej treści i mogą stanowić podstawę cyfrowego ustalenia obrotu podatkowego do wymiaru państwowego podatku przemysłowego danego przedsiębiorstwa, to ta ocena nie podlega sędziowskiemu sprawdzeniu w trybie kasacyjnym. (14 IX 1937 — 410/34).

7. Podatki i opłaty samorządowe

46. Przez określenie „idealny zasadniczy dodatek państwowy do podatku gruntowego”, użyte w statutach podatkowych uchwalonych w województwach pomorskim i poznańskim po wejściu w życie ustawy z 20 marca 1931 o samoistnych podatku wyrównawczym dla gmin wiejskich (poz. 172 Dz. Ust.), należy zgodnie z definicją zawartą w ustępie drugim artykułu 6 tej ustawy rozumieć taki dodatek państwowy do podatku gruntowego, jaki by odnośne grunty opłacały, gdyby były gruntami prywatnymi. (21 IX 1937 — 5858/34).

47. Przepis § 27 pruskiej ustawy o daninach powiatowych i prowincjonalnych z 23 kwietnia 1906 (Zb. ust. pr. str. 159) nie jest sprzeczny z art. 24 p. 4 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych z 23 sierpnia 1923 (poz. 884 Dz. Ust. ex 1932), nie został przeto uchylony jej art. 76. (1 X 1937 — 1558/35).

V. SPRAWY ROLNE

1. Reforma rolna

48. Umieszczenie w wykazie imiennym nieruchomości ziemskich, podlegających przymusowemu wykupowi, majątku nabytego z liczby majątków przeznaczonych do likwidacji na zasadzie ustawy z 15 lipca 1920 poz. 467 Dz. Ust., choćby z zastrzeżeniem, że dany majątek nie podlegnie przymusowemu wykupowi przed upływem 18 lat, przewidzianych w art. 2 ustawy z 25 września 1922 poz. 806 Dz. Ust., jest niezgodne z ustawą, jeżeli nie zostało ustalone, że wyczerpano już na terenie województw poznańskiego i pomorskiego majątki wymienione w punktach 1—8 ustawy z 15 lipca 1920 poz. 462 Dz. Ust. (9 X 1937 — 1813/37).

49. Umieszczenie w wykazie imiennym nieruchomości ziemskich, podlegających przymusowemu wykupowi, majątku, którego cały obszar wyczerpany został wyłączeniami z art. 4 i 5 ustawy

o wykonaniu reformy rolnej (poz. 1/1936 Dz. Ust.), z tej rzekomo racji, że dane, podane przez właściciela majątku przy dokonywaniu wspomnianych wyłączeń, były niezgodne z istotnym stanem rzeczy, nie jest dopuszczalne przed rozstrzygnięciem sprawy pomienionych wyłączeń w trybie przewidzianym w ust. 3 art. 17 ustawy o wykonaniu reformy rolnej. (9 X 1937 — 1839/37).

50. Istniejące gospodarstwa, których obszar nie przekracza norm przewidzianych w art. 50 cz. 1 ustawy o wykonaniu reformy rolnej poz. 1/1936 Dz. Ust., mogą być powiększane w drodze nabycia gruntów z parcelacji jedynie do obszaru wskazanego w tymże art. 50. (18 X 1937 — 4035/36).

VI. UBEZPIECZENIA

51. Praca podjęta bez wynagrodzenia, a jedynie w celu zrealizowania należności z innego tytułu — nie jest w myśl art. 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 listopada 1927 (poz. 911 Dz. Ust.) przeszkodą do nabycia prawa do świadczeń, których ten przepis dotyczy. (18 VI 1937 — 11 283/34).

52. Odbywanie praktyki, chociażby nawet wymaganej do przyjęcia do naukowego zakładu publicznego lub mającego prawo publiczności, nie stwarza w myśl art. 28 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 listopada 1927 (poz. 911 Dz. Ust.) prawa do renty sieroczej po ukończeniu przez daną osobę osiemnastego Toku życia. (25 VI 1937 — 3778/35).

IX. SPRAWY KOŚCIELNE I WYZNANIOWE

53. Przy zatwierdzeniu projektu budżetu gminy wyznaniowej żydowskiej państwowa władza nadzorcza winna pozycję obejmującą uposażenie rabinu gminy oceniać co do jej wysokości z punktu widzenia umowy między gminą wyznaniową a rabinem. (21 IX 1937 9137/34).

54. Stwierdzenie popełnienia nadużyć wyborczych ze strony przewodniczącego komisji wyborczej przy wyborach na rabinów i podrabinów w gminach wyznaniowych żydowskich powoduje bezwzględną nieważność przeprowadzonych wyborów. (24 IX 1937 — 2971/34).

XI. SPRAWY PRZEMYSŁOWE

55. Przy udzielaniu zezwoleń na urządzenie zakładów przemysłowych w trybie art. 14 i następnych prawa przemysłowego poz. 468/27 Dz. Ust. władza orzekająca uprawniona jest brać pod uwagę kwestię bezpieczeństwa pożarowego budynku i oceniać ją według przepisów obowiązującego w tym czasie prawa budowlanego (poz. 202/28 Dz. Ust.), jakkolwiek budynek wzniesiony został przed wej-

ściem w życie pomienionego prawa budowlanego. (28 IX 1937 — 5210/35).

56. Ustanowione rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 7 czerwca 1927 poz. 468 Dz. Ust. Izby Rzemieślnicze stały się instytucjami samorządu gospodarczego w rozumieniu art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej z 11 XII 1923 poz. 239/32 i 668/33 Dz. Ust. dopiero od wejścia w życie rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 27 X 1933 poz. 638 Dz. Ust. (1 X 1937 — 9196/34).

XIII. SPRAWY SAMORZĄDOWE

57. Ani ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego poz. 294/33 Dz. Ust., ani regulamin wyborczy do rad miejskich poz. 607/33 Dz. Ust., nie zawierają przepisu, mocą którego podpis kandydata na radnego, zamieszczony na zgłoszonej przez wyborców liście kandydatów na radnych, jest nieważny. (4 X 1937 — 3014/34).

58. Żądanie przeprowadzenia tajnego głosowania, przewidziane w § 14 (4) regulaminu wyborczego do rad gromadzkich na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, pomorskiego, poznańskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego (poz. 760 Dz. Ust. z r. 1934), może być skutecznie złożone na piśmie nie tylko po ukończeniu czynności poprzedzających głosowanie (§ 14 ust. 1 tego regulaminu), lecz w każdym razie w ciągu całego trwania zebrania wyborczego do chwili rozpoczęcia głosowania. (15 X 1937 — 2543/35).

XV. OBYWATELSTWO I PRZYNALEŻNOŚĆ

59. a) Obywatel polski, nieobowiązany do polskiej czynnej służby wojskowej, traci swoje obywatelstwo przez nabycie obcego także w tym razie, gdy nie uzyskał poświadczenia przewidzianego w art. 15 rozporządzenia ministerialnego z 7 czerwca 1920 r. (poz. 320 Dz. Ust.).

b) Dla odzyskania obywatelstwa polskiego, utraconego wskutek nabycia obywatelstwa obcego, nie ma w myśl ustawy z 20 stycznia 1920 (poz. 44 Dz. Ust.) późniejsza utrata tego ostatniego obywatelstwa/ samo przez się, istotnego znaczenia. (15 IX 1937 — 4950/35).

60. Postanowienia art. 7 § 2 konwencji wiedeńskiej (poz. 148/25 Dz. Ust.) należy stosować w drodze analogii do osób, które nie urodziły się na obszarze wchodzącym w skład Polski, lecz na podstawie art. 8 § 2 tej konwencji uzyskały w sposób pochodny obywatelstwo polskie, nabyte przez rodziców z tytułu urodzenia się na powyższym obszarze. (5 X 1937 — 2897/34). *Dr Włodzimierz Orski.*

b. I prezes Najw. Tryb. Admin.

ORZECZNICTWO NAJWYŻSZEGO SĄDU WOJSKOWEGO

I. Kodeks karny wojskowy

Art. 33 § 9 w związku z art. 70. W myśl art. 33 § 9 k. k. w. za wartość wojskową uważa się każdego żołnierza przeznaczanego do służby wartowniczej lub wojskowej służby bezpieczeństwa; z ochrony prawnej zatem objętej art. 70 k. k. w. korzysta nie tylko warta wojskowa jako jednostka zbiorowa, lecz również indywidualnie każdy jej żołnierz, jeżeli jakiegoś przestępstwa dopuszczono się w stosunku do jego osoby. (18 VIII 1937 — K N 204/37).

Art. 45. Wezwanie przez P. K. U. osoby przebywającej za granicą do powrotu do kraju w określonym terminie z jednoczesnym zawiadomieniem o powołaniu do odbycia służby czynnej, zakomunikowane jej przez polską placówkę konsularną, nie może być identyfikowane z doręczeniem jej „karty powołania”. (14 VIII 1937 — K N 379/37).

Art. 45, 46. Poborowy pozostający za granicą wbrew poleceniu konsulatu, o ile podczas pobytu w kraju nie doręczono mu karty powołania, może odpowiadać po powrocie jedynie za przestępstwo z art. 104 ustawy z dnia 23 V 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. Ust. 60/33 poz. 455), a nie za przestępstwo z art. 45 i 46 k. k. w. (20 IV 1937 — K N 115/37).

Art. 51. Do istoty zbrodni z art. 51 k. k. w. wymagany jest zamiar umyślny (bezpośredni lub ewentualny), skierowany na uszkodzenia ciała, następstwem zaś tego zamiaru musi być zupełna lub przynajmniej częściowa niezdolność do spełnienia obowiązku wojskowego. (11 VIII 1937 — K N 212/37).

Art. 51 w związku z art. 23 k. k. W przypadku, gdy wskutek umyślnego uszkodzenia przez żołnierza swego palca kategoria jego zdolności do służby wojskowej (kat. A) nie uległa zmianie, sam pobyt sprawcy w szpitalu na leczeniu należy uznać za uszczerbek dla służby wojskowej; sprawca bowiem uchylił się od swego obowiązku wojskowego, który w normalnym programie wyszkolenia przypadał na niego w czasie jego nieobecności w oddziale i w tym tkwi właśnie znamię rzeczywistej szkody dla interesu służby. Ten stan faktyczny, polegający na częściowej niezdolności sprawcy do pełnienia obowiązku wojskowego, wyczerpuje w zupełności istotę przestępstwa z art. 51 § 1 k. k. w., a nie jego usiłowanie. (11 VIII 1937 — K N 217/37).

Art. 59. Przepisy cz. VII „Służba wartownicza” Regulaminu służby wewnętrznej posiadają charakter przepisów specjalnych

w stosunku do reszty części Reg. sł. wewn., co niewątpliwie wynika z określenia istoty tej służby w punkcie 1 tej części Reg. sł. wewn., jak i szeregu nadzwyczajnych uprawnień, dających najniższym stopniem żołnierzom prawo rozkazywania starszym oraz prawo użycia broni dla wymuszenia posłuchu (punkt 26), gdy pełnią tę służbę, a w szczególności gdy stoją na posterunku. Przepisów tej części nie można jednak tłumaczyć rozszerzająco. Punkt 11 tych przepisów określa, kto jest przełożonym wart i jakie są uprawnienia tych przełożonych. Podoficer kontrolny wśród wymienionych tam przełożonych nie figuruje i to ani pośród przełożonych wart garnizonowych, ani wewnętrznych. Okoliczność, że pewien posterunek jest mu pomocny przy kontroli, nie daje mu uprawnień przełożonego. Podoficer kontrolny nie może zatem opierać swego przełożenia nad wartownikiem na przepisie ogólnym, jakim jest przepis pkt. 11 Regulaminu służby wewnętrznej cz. II. (19 IX 1937 — K N 256/37).

Art. 61. Ustalając, że przestępstwa dopuszczono się w warunkach art. 61 k. k. w., sąd nie ma obowiązku do zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kar; kwestie te bowiem pozostawiono swobodnemu uznaniu sądu. (11 VIII 1937 — K N 207/37).

Art. 70. Każdy żołnierz, a zatem i należący do składu tej samej warty, może być podmiotem przestępstwa z art. 70 k. k. w. z tym jednak, że gdy pełnienie służby wartowniczej przez żołnierza stwarza w stosunku do innych żołnierzy, nie wchodzących w skład warty i nie będących jego przełożonymi, odrębne, nadrzędne stanowisko, dające mu ochronę, z jakiej korzysta przełożony w dziedzinie przestępstw przeciwko karność, to o ile chodzi o czyn popełniony przez wartownika w stosunku do wartownika — o zastosowaniu art. 70 winny decydować ustalenia sądu w kierunku zamiaru sprawcy, a mianowicie czy zły zamiar był skierowany przeciwko danej osobie jako wartownikowi, a więc czy godził w interes służby wartowniczej, czy też był wynikiem konfliktu osobistego między sprawcą a pokrzywdzonym, w którym to konflikcie zamiar sprawy skierowany był wyłącznie na naruszenie godności osobistej pokrzywdzonego. W ten sposób nie podpadną pod przepis art. 70 k. k. w. wszelkie konflikty między żołnierzami, wchodzącymi w skład tej samej warty, na tle ich wzajemnego stosunku z sobą, a nie wynikające z wykonywania ścisłych obowiązków wartownika. Będą to wszelkie zatargi w czasie wspólnego przebywania na wartowni przy wykonywaniu czynności gospodarczych itp. (10 VIII 1937 — K N 163/37).

Art. 81. „Zlecenie” w rozumieniu art. 81 § 1 k. k. w. objawić się może w nakazie ogólnym lub szczególnym. Program szkolenia, nakazany przez dowódcę pułku, jest nakazem zlecenia o charakte-

rze ogólnym czy ramowym. Ćwiczenia w rzucie granatami, wykonywane przez pododdział sprawcy w ramach programu szkolenia stanowią wykonywanie zlecenia, o którym wyżej mowa. (17 IX 1937 — K N 257/37).

Art. 82. Szkolenie żołnierzy w służbie wartowniczej nie leży w kompetencji komendanta miasta, lecz poszczególnych przełożonych, którym ci żołnierze podlegają. (25 V 1937 — K N 154/37).

Art. 83. Zbrodni z aort. 83 k. k. w. w przeciwieństwie do przestępstw urzędniczych z kodeksu karnego dopuszcza się każdy żołnierz, nie zaś tylko uprawniony do samodzielnego rozstrzygania pewnych kategorii spraw. Dla bytu tego przestępstwa wystarczy przyjęcie przez żołnierza dla siebie lub dla innej osoby korzyści majątkowej albo osobistej lub ich obietnicy za czym stanowiący naruszenie obowiązku służbowego albo w związku z pełnieniem obowiązku służbowego, albo też żądanie takiej korzyści (24 IX 1937 — K N 252/37).

II. Kodeks wojskowego postępowania karnego

Art. 2, 4 w związku z art. 32 k. k. w. Przepis art. 2 § 3 k. w. p. k. stanowiący, że należy wszcząć postępowanie karne wówczas, jeśli za przestępstwo nastąpiło ukaranie dyscyplinarne mimo braku warunków do dyscyplinarnego karania, nie ma na myśli ewentualnej niesłusznej oceny przez przełożonego; że dany wypadek jest mniejszej wagi. (ocena taka jest wyłącznym atrybutem przełożonego), lecz jedynie warunki przedmiotowe, określone w art. 32 k. k. w. Skoro zatem przełożony dyscyplinarny uznał pewien przypadek za niniejszej wagi i ukarał oskarżonego w drodze dyscyplinarnej w ramach art. 32 k. k. w., to sąd nie może go ukarać za ten sam czyn ponownie, nawet gdyby uznał, że wypadek nie jest mniejszej wagi. W wypadku takim ma być umorzona postępowanie w myśl art. 4 k. w. p. k. (10 II 1938 — K N 416/37).

Art. 42, 47. Żalący się, którego dobro prawne czynem oskarżonego, stanowiącym wyst. z art. 236 § 1 i 2 k. k., zostało bezpośrednio naruszone, nie jest oskarżycielem prywatnym w rozumieniu art. 47 k. w. p. k. i nast., lecz pokrzywdzonym, o którym mowa w art. 42 k. w. p. k. W myśl art. 346—348 k. w. p. k. pokrzywdzonemu takiemu nie przysługuje prawo wnoszenia rewizji od wyroku. (18 II 1938 — K N 433/37).

Art. 50. Kwestia oceny interesu publicznego w rozumieniu art. 50 § 3 k. w. p. k. należy wyłącznie do oskarżyciela publicznego (prokuratora wojskowego), który nie ma obowiązku uzasadnienia, na czym ten interes publiczny polega, sądowi zaś nie przysługuje prawo kwestionowania, czy taki interes publiczny rzeczywiście wy-

maga ochrony. Mimo więc faktu, że oskarżyciel prywatny odstępuje od skargi i mimo że oskarżony wyraża zgodę na umorzenie postępowania, gdy prokurator oskarżenie ze względu na interes publiczny nadal popiera, sąd winien załatwić oskarżenie merytorycznie. (19 X 1937 — K N 302/37).

Art. 119 i 350. Zażalenie na zarządzenie kierownika wojskowego sądu rejonowego, powzięte w trybie art. 350 § 1 k. w. p. k., odmawiające przyjęcia zapowiedzianej rewizji przez oskarżonego, oraz na postanowieniu tegoż kierownika sądu rejonowego, powzięte w trybie art. 179 § 1 k. w. p. k., odmawiające przywrócenia terminu do zapowiedzenia rewizji, rozpatrzyć ma i rozstrzygnąć ostatecznie właściwy wojskowy sąd okręgowy. W obu tych wypadkach zażalenie przysługuje tylko do jednej instancji. (9 XII 1937 — K N 352/37).

Art. 316. Sąd obowiązany jest w myśl art. 316 § 1 lit. a k. w. p. k. podać w uzasadnieniu wyroku, jakie fakty sąd uznał za udowodnione i ma jakich w tym względzie oparł się dowodach, nie mieści się w tym jednak obowiązek przytaczania w uzasadnieniu wyroku zeznań poszczególnych świadków. (11 I 1938 — K N 421/37).

Art. 355 Rewizja zarzucająca wyrokowi nieprawidłowe zastosowanie ustawy przy określeniu przestępstwa z art. 355 § 1 lit. b k. w. p. k. powinna przede wszystkim uwzględnić podmiotową istotę czynu w ten sam sposób, jak ją ujął w swym wyroku sąd I instancji. (26 XI 1937 — K N 262/37).

III. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 24 X 1934 o niektórych przestępstwach przeciwko bezpieczeństwu państwa (Dz. Ust. Nr 94 poz. 851)

Art. 11. Użyty w art. 11 rozporządzenia wyraz „dopuszcili” ma znaczenie szersze i obejmuje ogólnie wszystkie możliwe działania i zaniechania jakie tylko mogą zająć skutek niedbalstwa sprawcy, a w konsekwencji spowodować ujawnienie, zniszczenie albo zagubienie przedmiotów zawierających tajemnicę państwową. Dla bytu występku z art. 11 powołanego rozporządzenia, o ile chodzi o zagubienie przedmiotów powierzonych, zawierających tajemnicę państwową, wystarcza stwierdzenie, iż sprawca utracił faktyczną możliwość każdorazowego dysponowania tymi przedmiotami wskutek braku wiadomości o miejscu ich znajdowania się, chociażby sam sprawca te przedmioty w określonym miejscu położył. lecz o tym zapomniał i w ten sposób pozbawił się normalnego ustosunkowania się do nich. (15 II 1937 — R 581/36).

Mjr aud. Eugeniusz Bogdzewicz (Warszawa)

B. INNE SPRAWY SĄDOWE

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE ZRZESZENIA SĘDZIÓW I PROKURATORÓW

W dniu 26 II br. odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów zwołane przez Zarząd Główny. W dziejach Zrzeszenia jest to rzadki wypadek, który od szeregu lat nie miał precedensu. Porządek obejmował tylko jeden punkt obrad: sprawy uposażeniowe. Chciano w ten sposób podkreślić wagę tego zagadnienia. Na zebraniu byli obecni jako goście: wiceminister sprawiedliwości prof. A. Chełmoński, wicemarszałek Sejmu Podeski, prezes Naczelnej Rady Adwokackiej adwokat Domański, wicedziekan Rady Adwokackiej w Warszawie adwokat Świącicki; depeze powitalne nadesłali: prezes Komisji Kodyfikacyjnej Pohorecki i prezes Rady Notarialnej Jurkiewicz. Zagaił zebranie wiceprezes Zarządu Głównego Zrzeszenia K. Fleszyński, przewodniczył zebraniu sędzia Sądu Najwyższego Giżycki. Referentem był sędzia Saraniecki ze Lwowa. Wycierpająco omawiający zagadnienie uposażeń referat zakończony rezolucją i wnioskami, został w całości przez Walne Zebranie przyjęty, a rezolucja i wnioski uchwalone.

Rezolucja brzmiała następująco: Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów Rzeczypospolitej, odbyte w Warszawie dnia 26 lutego 1938 roku, stwierdziwszy a) że uposażenia sędziów i prokuratorów uległy w ostatnich latach wielokrotnym, dotkliwym obniżkom, b) że obecne uposażenie sędziów i prokuratorów jest niewspółmiernie niskie w stosunku do pracy przez nich łożonej i wymogów, jakie im się stawia, nie wystarczające, zwłaszcza w III i IV grupie uposażeniowej, nawet na codzienną vegetację, c) że odpowiednie podwyższenie sumy budżetowej na wydatki personalne sędziów i prokuratorów na rok 1938/39, względnie na najbliższy okres budżetowy, jest stosunkowo w dwu i pół miliardowym budżecie tak nieznaczne, iż na całość zrównoważonego budżetu stanowczo nie może mieć ujemnego wpływu — a nie mając wcale na oku osobistego interesu swych członków, lecz wychodząc wyłącznie z założenia, iż należyte uposażenie sędziów i prokuratorów jest nieodzownym wymogiem niezawisłości sędziowskiej, niezawisłości, będącej kardynalną zasadą wymiaru sprawiedliwości, domaga się usilnie: 1. jak najrychlejszego wydania nowej ustawy uposażeniowej i oparcia jej na tezach i szczegółach, opracowanych przez Zarząd Główny Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów Rzeczypospolitej w Warszawie, a przedło-

zonych Ministerstwu Sprawiedliwości, d o r a ż n i e 2. bezzwłocznego zwolnienia sędziów i prokuratorów czynnych i emerytów od podatku specjalnego i nie wprowadzania w jego miejsce żadnego innego podatku pod tą samą lub inną nazwą.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów Rzplitej wyraża przekonanie, że spełnienie powyższych najpilniejszych postulatów, będzie nie tylko aktem elementarnej sprawiedliwości społecznej, ale przede wszystkim ugruntuje niezawisłość sędziów, a jedynie przez pełną niezawisłość sędziowską można osiągnąć w społeczeństwie poszanowanie prawa i praworządności, przez poszanowanie zaś prawa i praworządności dojść do potęgi Najjaśniejszej Rzeczypospolitej.